Regeringens proposition 2025/26:237

En betald polisutbildning

Prop. 2025/26:237

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 9 april 2026

Ulf Kristersson

Gunnar Strömmer
(Justitiedepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

I syfte att öka polistillväxten och polistätheten bör polisutbildningen bli betald. Som ett led i den reformen föreslår regeringen bland annat följande lagändringar:

- En låntagare ska inte behöva göra återbetalningar på studielån för polisutbildningen under den tid som han eller hon kan kvalificera sig för avskrivning av lånet.
- Det ska införas ett utökat sekretesskydd för uppgifter som kan göra det möjligt att kartlägga polisstudenter och polisanställda.
- Den förmån det innebär att få sitt studielån avskrivet ska vara skattefri.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2027.

Innehållsförteckning

1 Förslag till riksdagsbeslut 4

2 Lagtext 5
2.1 Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229) 5
2.2 Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229) 6
2.3 Förslag till lag om ändring i studiestödslagen (1999:1395) 7
2.4 Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) 9

3 Ärendet och dess beredning 11

4 En betald polisutbildning 11

5 Dagens studiestödssystem i korthet 12
5.1 Studiemedel 12
5.2 Återbetalning av studielån 12

6 Den betalda polisutbildningen 13
6.1 Polisutbildningen bör bli betald 13
6.2 Regeringen ska kunna meddela föreskrifter om avskrivning av studielån för polisutbildningen 15

7 Nedsättning av årsbeloppet och ny återbetalningstid 16
7.1 Nedsättning ska få ske under utbildningstiden och den åttaåriga ramtiden 16
7.2 Ny återbetalningstid 19

8 Utökat sekretesskydd för uppgifter om polisstudenter och polisanställda 20

9 En skattefri reform 28

10 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser 30

11 Konsekvenser av förslagen 31

12 Författningskommentar 34
12.1 Förslaget till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229) 34
12.2 Förslaget till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229) 34
12.3 Förslaget till lag om ändring i studiestödslagen (1999:1395) 35
12.4 Förslaget till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) 36

Bilaga 1 Sammanfattning av promemorian En betald polisutbildning (Ds 2025:25) 39

Bilaga 2 Promemorians lagförslag i fråga om avskrivning 44

Bilaga 3 Förteckning över remissinstanserna 49

Bilaga 4 Lagrådets yttrande 50
Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 9 april 2026..... 51

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringens förslag:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229).
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229).
3. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i studiestödslagen (1999:1395).
4. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

2 Lagtext

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)

Härigenom föreskrivs att det i inkomstskattelagen (1999:1229)[1] ska införas en ny paragraf, 11 kap. 34 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	11 kap.
	34 a §
	Förmån i form av avskrivning av studielån för grundutbildning till polisman ska inte tas upp.
	Ersättning i form av kompensation till låntagare som har tagit studielån för grundutbildning till polisman ska inte heller tas upp.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2027.

[1] Lagen omtryckt 2008:803.

2.2 Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)

Härigenom föreskrivs att 11 kap. 34 a § inkomstskattelagen (1999:1229)[1] ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt lagförslag 2.1	*Föreslagen lydelse*
11 kap.	
34 a §[2]	
Förmån i form av avskrivning av studielån för grundutbildning till polisman ska inte tas upp.	
Ersättning i form av kompensation till låntagare som har tagit studielån för grundutbildning till polisman ska inte heller tas upp.	

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2029.
2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för ersättning i form av kompensation i ärenden om kompensation som har inletts hos Centrala studiestödsnämnden före ikraftträdandet.

[1] Lagen omtryckt 2008:803.
[2] Ändringen innebär att andra stycket tas bort.

2.3 Förslag till lag om ändring i studiestödslagen (1999:1395)

Härigenom föreskrivs i fråga om studiestödslagen (1999:1395)

dels att 4 kap. 6 och 12 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas två nya paragrafer, 4 kap. 13 a och 25 a §§, och närmast före 4 kap. 25 a § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
4 kap.	
6 §[1]	
Om en låntagare under minst tre år har beviljats nedsättning av årsbelopp enligt 13 § 3, 14 eller 15 § får en ny återbetalningstid bestämmas. Därvid tillämpas bestämmelserna i 4 §. Detsamma gäller om en låntagare har sammanlagda lån enligt 5 §, dock endast om nya lån uppgår till minst 50 procent av prisbasbeloppet.	Om en låntagare under minst tre år har beviljats nedsättning av årsbelopp enligt 13 § 3, *13 a,* 14 eller 15 § får en ny återbetalningstid bestämmas. Därvid tillämpas bestämmelserna i 4 §. Detsamma gäller om en låntagare har sammanlagda lån enligt 5 §, dock endast om nya lån uppgår till minst 50 procent av prisbasbeloppet.
En ny återbetalningstid får bestämmas efter ansökan av låntagaren, om inte regeringen föreskriver något annat.	
12 §[2]	
Efter ansökan av låntagaren får årsbeloppet sättas ned enligt bestämmelserna i 13–18 §§. Nedsättning med stöd av 13 § 1 får dock ske utan ansökan av låntagaren.	Efter ansökan av låntagaren får årsbeloppet sättas ned enligt bestämmelserna i 13–18 §§. Nedsättning med stöd av 13 § 1 *eller 13 a §* får dock ske utan ansökan av låntagaren.
	13 a §
	Årsbeloppet får sättas ned under den tid låntagaren genomför grundutbildningen till polisman och under åtta år från och med dagen efter att låntagaren har genomgått grundutbildningen till polisman.
	Det nedsatta årsbeloppet ska beräknas utan beaktande av studielån som omfattas av rätt till avskrivning av studielån för grundutbildning till polisman.

[1] Senaste lydelse 2005:613.
[2] Senaste lydelse 2002:1108.

Avskrivning av lån som tagits emot för grundutbildning till polisman

25 a §
Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om att studielån som har lämnats enligt 3 kap. får skrivas av för låntagare som har genomgått grundutbildningen till polisman.

---

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2027.
2. De nya bestämmelserna tillämpas dock i fråga om studielån som har lämnats för tid från och med den 1 augusti 2024.

2.4 Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Härigenom föreskrivs att 28 kap. 9 och 17 §§ offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
28 kap.	
9 §[1]	
Sekretess gäller i *ärende* om studiestöd och i *ärende* hos Centrala studiestödsnämnden om körkortslån samt lån till hemutrustning för flyktingar och vissa andra utlänningar, för uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden, om det kan antas att den enskilde lider skada eller men om uppgiften röjs.	Sekretess gäller i *ärenden* om studiestöd och i *ärenden* hos Centrala studiestödsnämnden om körkortslån samt lån till hemutrustning för flyktingar och vissa andra utlänningar, för uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden, om det kan antas att den enskilde lider skada eller men om uppgiften röjs.
	Sekretess gäller vidare i ärenden om studiestöd som avser grundutbildning till polisman, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde lider men och uppgiften avser
	1. en enskilds personnummer eller födelsedatum, eller
	2. en enskilds bostadsadress, privata telefonnummer eller andra jämförbara uppgifter om den enskilde.
I andra ärenden *än sådana* om studiestöd under sjukdom *gäller sekretessen inte beslut i ärendet*.	*Sekretessen enligt första och andra styckena gäller inte beslut i ärendet, förutom i* ärenden om
	1. studiestöd under sjukdom*, och*
	2. studiestöd som avser grundutbildning till polisman.
För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst femtio år.	
17 §[2]	
Den tystnadsplikt som följer av ett förbehåll som har gjorts med stöd av 16 § andra meningen inskränker rätten enligt 1 kap. 1 och 7 §§ tryckfrihetsförordningen och 1 kap. 1 och 10 §§ yttrandefrihetsgrund-	Den tystnadsplikt *som följer av 9 § andra stycket och den tystnadsplikt* som följer av ett förbehåll som har gjorts med stöd av 16 § andra meningen inskränker rätten enligt 1 kap. 1 och 7 §§ tryckfrihets-

[1] Senaste lydelse 2018:1116.
[2] Senaste lydelse 2022:1242.

lagen att meddela och offentliggöra uppgifter.	förordningen och 1 kap. 1 och 10 §§ yttrandefrihetsgrundlagen att meddela och offentliggöra uppgifter.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2027.

3 Ärendet och dess beredning

En utredare fick i mars 2025 i uppdrag att biträda Justitiedepartementet med att utreda formerna för en betald polisutbildning (Ju 2025:C). I uppdraget ingick att ta ställning till på vilket sätt de som studerat vid polisutbildningen ska få sin utbildning betald – antingen genom att deras studielån återbetalas (i promemorian benämnt avbetalas) eller genom att lånen skrivs av.

Uppdraget redovisades den 20 oktober 2025 genom promemorian En betald polisutbildning (Ds 2025:25). En sammanfattning av promemorian finns i *bilaga 1*. Promemorians lagförslag vad gäller alternativet att lånen skrivs av finns i *bilaga 2*. Promemorian har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 3*. Remissyttrandena finns tillgängliga på regeringens webbplats och i lagstiftningsärendet (Ju2025/02164). I denna proposition behandlas promemorians lagförslag.

Lagrådet

Regeringen beslutade den 12 mars 2026 att inhämta Lagrådets yttrande över lagförslag som överensstämmer med lagförslagen i denna proposition. Lagrådet lämnar förslagen utan erinran. Lagrådets yttrande finns i *bilaga 4*.

4 En betald polisutbildning

I budgetpropositionen för 2025 (prop. 2024/25:1 utg.omr. 4 s. 58 och 66) aviserade regeringen att den avser lämna ett förslag som innebär att de som studerar vid polisutbildningen höstterminen 2024 eller senare, under vissa förutsättningar och villkor, kommer att få sina studielån återbetalda eller avskrivna. Förslaget är ett led i regeringens övergripande arbete för att öka antalet poliser i hela landet, med målet att polistätheten i Sverige minst ska motsvara genomsnittet i Europeiska unionen.

Formerna för en betald polisutbildning har utretts. I promemorian förordas att polisutbildningen ska bli betald genom att Centrala studiestödsnämnden successivt skriver av låntagarens studieskuld. För att kvalificera sig för avskrivning enligt reformen ska låntagaren ha tjänstgjort som polisman i minst tre år inom en åttaårig ramtid, som börjar löpa från och med dagen efter genomgången grundutbildning till polisman. För att få rätt till avskrivning av hela studielånet krävs att låntagaren har tjänstgjort som polisman under hela ramtiden. För en fullt betald polisutbildning ska låntagaren alltså ha tjänstgjort som polisman under åtta sammanhängande år efter utbildningen. För en låntagare som inte tjänstgör som polisman under hela den tiden kan studielånet skrivas av delvis.

Regelverket föreslås tillämpas första gången i fråga om studielån som har lämnats från och med den 1 augusti 2024.

Huvuddelen av reformen om en betald polisutbildning kan regleras på lägre författningsnivå än lag, med stöd av regeringens s.k. restkompetens. I denna proposition lämnas förslag som avser nödvändiga ändringar i

 studiestödslagen (1999:1395), offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) och inkomstskattelagen (1999:1229).

5 Dagens studiestödssystem i korthet

5.1 Studiemedel

Studiemedel är rättighetsstyrda på så sätt att studiemedel får lämnas till alla som studerar vid en viss utbildning, givet att vissa grundvillkor är uppfyllda enligt bestämmelser i studiestödslagen och studiestödsförordningen (2000:655). Det är regeringen som bestämmer vilka utbildningar som ger rätt till studiemedel (3 kap. 2 § studiestödslagen, 1 kap. 2 § studiestödsförordningen och bilagan till den förordningen). För varje utbildningsnivå finns en gräns för hur många veckor studiemedel normalt får lämnas. För studier på eftergymnasial nivå får studiemedel lämnas i högst 240 veckor (3 kap. 8 § studiestödslagen). Studiemedel består av två delar – en bidragsdel och en lånedel (3 kap. 1 § studiestödslagen). Utöver det s.k. grundlånet får tilläggslån och merkostnadslån lämnas till vissa studerande som uppfyller villkoren (3 kap. 14–15 §§ studiestödslagen). Centrala studiestödsnämnden är den myndighet som administrerar studiestödet.

Vad specifikt gäller grundutbildningen till polisman omfattar den fyra terminers studier på polisprogrammet och sex månaders aspirantutbildning. Polisprogrammet bedrivs som en uppdragsutbildning vid vissa universitet och högskolor och är studiemedelsberättigande. Aspirantutbildningen är däremot inte studiemedelsberättigande. Under den tiden är de studerande i stället anställda vid Polismyndigheten. Även grundutbildning i form av s.k. deltidspolisutbildning är studiemedelsberättigande under polisprogramstiden. Studielån under polisprogrammet får lämnas i samtliga former, dvs. genom grundlån, tilläggslån och merkostnadslån.

Studerande som har fyllt 40 år kan under vissa förutsättningar få omställningsstudiestöd enligt lagen (2022:856) om omställningsstudiestöd för grundutbildningen till polisman, både för den vanliga grundutbildningen och för deltidspolisutbildningen. Reformen om en betald polisutbildning omfattar dock inte omställningsstudielån (se avsnitt 6.2), varför rätten till sådant stöd inte utvecklas närmare.

5.2 Återbetalning av studielån

Studielånet löper med ränta från det första utbetalningstillfället. Alla studielån som har tagits efter 1988 löper med samma ränta, som fastställs av regeringen i början av varje kalenderår. För 2026 är räntan 2,135 procent.

Studielån som har tagits efter den 30 juni 2001 är s.k. annuitetslån. Återbetalning av annuitetslån påbörjas det kalenderår som kommer tidigast sex månader efter det att låntagaren senast fick studiestöd (4 kap. 3 §

studiestödslagen). Återbetalning sker med ett årligt belopp – s.k. årsbelopp – som baseras på skuldens storlek, räntan för året, det antal år som återbetalningen beräknas pågå samt ett s.k. uppräkningstal på två procent per år (4 kap. 8 § studiestödslagen). Återbetalningstiden är normalt 25 år eller det lägre antal år som återstår till utgången av det år då låntagaren fyller 64 år (4 kap. 4 § studiestödslagen).

En låntagare med en begränsad betalningsförmåga kan i vissa fall ha rätt till s.k. nedsättning, vilket innebär att han eller hon kan få betala mindre eller inget alls av det årliga beloppet under betalningsåret. Nedsättning kan beviljas under den tid som låntagaren får studiestöd, fullgör sin totalförsvarsplikt, utbildar sig till reserv- eller yrkesofficer eller om det i något annat fall finns synnerliga skäl. Nedsättning kan även beviljas med hänsyn till inkomsten under betalningsåret (4 kap. 12–15 §§ studiestödslagen).

Vid nedsättning av årsbelopp kan de framtida årsbeloppen komma att bli högre än vad de annars skulle ha varit. En låntagare som har beviljats nedsättning av årsbeloppet under minst tre år kan därför ansöka om att få en ny återbetalningstid bestämd (4 kap. 6 § studiestödslagen).

Studielån som inte har betalats vid utgången av det år då låntagaren fyller 71 år ska skrivas av, med undantag för årsbeloppen för de tre senaste kalenderåren. Lån skrivs också av vid dödsfall, om låntagaren har hel sjukersättning och låg inkomst eller om det finns andra synnerliga skäl (4 kap. 25 § studiestödslagen).

6 Den betalda polisutbildningen

6.1 Polisutbildningen bör bli betald

Regeringens bedömning

Det finns behov av en betald polisutbildning.

Promemorians bedömning

Bedömningen i promemorian överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna

En majoritet av remissinstanserna, däribland *Polismyndigheten*, *Säkerhetspolisen* och *Polisförbundet,* delar bedömningen eller invänder inte mot den. *Linnéuniversitetet* framhåller att reformen är väl motiverad utifrån det säkerhetsläge som råder. *Totalförsvarets plikt- och prövningsverk* (i fortsättningen Plikt- och prövningsverket) ser positivt på att det genomförs åtgärder för att öka polistätheten. *Hela Sverige ska leva* framför att satsningen är vällovlig men påtalar även behovet av att än mer stimulera poliser att etablera sig och bo och leva i hela landet. *Umeå universitet* tillstyrker förslaget men framhåller samtidigt att det finns andra

samhällsviktiga utbildningar som också står inför utmaningar vad gäller kompetensförsörjning.

Arbetsgivarverket lyfter fram vikten av likabehandling mellan yrkesgrupper på arbetsmarknaden och att ett riktat ekonomiskt incitament till en enskild yrkeskår riskerar att skapa snedvriden konkurrens mellan offentliga arbetsgivare. *Ekonomistyrningsverket* (nuvarande Statskontoret) framhåller att det finns en spridningsrisk i förhållande till andra utbildningar och anför att det bland annat därför kan övervägas om reformen bör vara tidsbegränsad.

Centrala studiestödsnämnden avstyrker förslaget och framför i huvudsak att myndigheten inte har möjlighet att genomdriva reformen på det sätt som föreslås utan tillräcklig finansiering och ändrade utbildningspolitiska mål. Även *Uppsala universitet* avstyrker förslaget och påpekar bland annat att det är problematiskt att utgå från att polisyrket har en så unikt samhällskritisk funktion att dess utbildning bör premieras framför andra samhällsviktiga yrkesutbildningar.

Skälen för regeringens bedömning

Organiserad brottslighet och annan grov brottslighet utgör ett allvarligt hot mot både enskilda och samhället i stort. För att med kraft trycka tillbaka den allvarliga brottsutvecklingen i Sverige krävs fler synliga och lokalt närvarande poliser i hela landet. Den nu aktuella reformen – som syftar dels till att stärka rekryteringen till polisyrket, dels till att öka antalet som genomgår polisutbildningen och stannar kvar i tjänst som polisman – måste ses mot den bakgrunden. Som några remissinstanser påpekar finns det även andra samhällsbärande arbeten vars utbildningar inte är betalda. *Arbetsgivarverket* framhåller därtill att det finns en risk att en betald polisutbildning leder till snedvriden konkurrens mellan offentliga arbetsgivare, medan *Ekonomistyrningsverket* betonar att det finns en spridningsrisk i förhållande till andra utbildningar. I ljuset av det rådande läget i samhället är det avgörande att Polismyndigheten får de förutsättningar som krävs för att stärka den brottsbekämpande förmågan. Regeringen anser därför, till skillnad från *Uppsala universitet*, att just en betald polisutbildning är ett utslag av en nödvändig samhällsprioritering. Eftersom såväl rekryteringsbehovet som behovet av att behålla medarbetare kommer att kvarstå under en lång tid framöver finns det inte skäl att, som Ekonomistyrningsverket föreslår, göra reformen tidsbegränsad.

Den betalda polisutbildningen syftar till att öka polistillväxten och polistätheten. Reformen påverkar på så sätt målen för rättsväsendet och kriminalpolitiken, och inte de utbildningspolitiska målen. Till skillnad från *Centrala studiestödsnämnden* bedömer regeringen därför att det inte är nödvändigt att ändra de utbildningspolitiska målen för att reformen ska kunna genomföras. Regeringen återkommer till vad myndigheten framför om finansiering i avsnitt 11 om förslagens konsekvenser.

6.2 Regeringen ska kunna meddela föreskrifter om avskrivning av studielån för polisutbildningen

Regeringens förslag

Det ska införas en upplysningsbestämmelse om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan meddela föreskrifter om avskrivning av studielån som har lämnats enligt studiestödslagen för grundutbildningen till polisman.

Promemorians förslag

Förslagen i promemorian överensstämmer i huvudsak med regeringens. Av förslaget i promemorian framgår inte uttryckligen att även den myndighet som regeringen bestämmer kan ges rätt att meddela föreskrifter.

Remissinstanserna

Samtliga remissinstanser som uttalar sig särskilt i frågan om på vilket sätt polisutbildningen ska bli betald, däribland *Polismyndigheten*, *Säkerhetspolisen* och *Arbetsgivarverket*, tillstyrker att det ska ske genom avskrivning av studielånen i stället för avbetalning. Polismyndigheten framför vidare att det finns skäl att överväga om även omställningsstudielån som lämnats enligt lagen om omställningsstudiestöd ska omfattas av reformen eftersom även den målgruppen söker polisutbildningen.

Skälen för regeringens förslag

I enlighet med uppdragsbeskrivningen lämnas två alternativa förslag i promemorian på hur polisutbildningen kan bli betald – antingen genom att studielånet avbetalas eller genom att lånet skrivs av. Regeringen instämmer i bedömningen som görs i promemorian om att avskrivningsalternativet innehåller färre administrativa moment för berörda myndigheter, och därför är att föredra framför att studielånen betalas av.

Att meddela föreskrifter om avskrivning av studielån faller inom regeringens primära normgivningsområde (den s.k. restkompetensen), se 8 kap. 7 § första stycket 2 regeringsformen. Att regeringen får meddela föreskrifter i ett visst ämne hindrar dock inte att riksdagen meddelar föreskrifter i samma ämne (8 kap. 8 § regeringsformen). Riksdagen har i studiestödslagen reglerat under vilka förutsättningar studielån kan skrivas av (4 kap. 23–25 §§ den lagen). Regeringen bedömer att befintlig reglering, som utgör undantag från huvudregeln om att studielån ska återbetalas, är uttömmande. Regeringen kan därmed inte meddela föreskrifter om avskrivning av studielån om det inte införs en upplysningsbestämmelse som tydliggör att regeringen – trots lagregleringen – är behörig att göra det (jfr 8 kap. 18 § första stycket regeringsformen). Regeringen föreslår därför att det införs en upplysningsbestämmelse i studiestödslagen enligt vilken regeringen, med stöd av restkompetensen,

kan meddela föreskrifter om att studielån som har lämnats enligt 3 kap. samma lag får skrivas av för låntagare som har genomgått grundutbildningen till polisman.

Syftet med omställningsstudiestödet är att möjliggöra för yrkesverksamma vuxna att förbättra sin kompetens och stärka sin ställning på arbetsmarknaden. Omställningsstudiestödet består av ett omställningsstudiebidrag och ett omställningsstudielån, som den enskilde kan ansöka om att lägga till utöver bidraget. Omställningsstudiebidraget lämnas efter en inkomstbortfallsprincip och syftar till att kompensera för den inkomst av förvärvsarbete som den studerande avstår från under studietiden. Mot den bakgrunden anser regeringen, till skillnad från *Polismyndigheten*, inte att det finns skäl att låta reformen omfatta även omställningsstudielån som lämnats enligt lagen om omställningsstudiestöd.

7 Nedsättning av årsbeloppet och ny återbetalningstid

7.1 Nedsättning ska få ske under utbildningstiden och den åttaåriga ramtiden

Regeringens förslag

En låntagare ska ha rätt till nedsättning av sitt årsbelopp under den tid låntagaren genomför grundutbildningen till polisman (utbildningstiden) och under åtta år efter genomgången grundutbildning (ramtiden).

Under utbildningstiden och ramtiden ska det nedsatta årsbeloppet beräknas utan beaktande av studielån som omfattas av rätt till avskrivning av studielån för grundutbildningen till polisman.

Beslut om nedsättning ska få fattas utan ansökan av låntagaren.

Promemorians förslag

Förslagen i promemorian överensstämmer i huvudsak med regeringens. I promemorian föreslås att nedsättning ska få ske med den andel av årsbeloppet som motsvarar studielån som omfattas av rätt till avskrivning av studielån för grundutbildning till polisman. Förslaget i promemorian har vidare en annan språklig utformning.

Remissinstanserna

De flesta av remissinstanserna yttrar sig inte särskilt i denna del. *Centrala studiestödsnämnden* ifrågasätter att nedsättning ska ges även under tid som en student är avstängd eller tar studieuppehåll. Myndigheten påtalar vidare att en procentuell nedsättning av årsbeloppet kan leda till att årsbeloppet för lånen som inte omfattas av reformen kan bli lägre än vad det skulle ha blivit om årsbeloppet hade beräknats utifrån det lån som ska betalas tillbaka. *Ekonomistyrningsverket* anför att låneskulden för de som

omfattas av reformen kommer att öka snabbare än för övriga låntagare eftersom låntagaren inte kommer att betala avgifter eller räntor på lånet under tiden med nedsättning. Den som inte tjänstgör som polisman under hela ramtiden riskerar därmed att få en högre låneskuld som kan behöva betalas av under en kortare tid, vilket kan få konsekvenser för enskilda och öka risken för att studielån inte kan återbetalas.

Skälen för regeringens förslag

Nedsättning av årsbelopp ska få ske under utbildningstiden och ramtiden

Återbetalning av studielån påbörjas som utgångspunkt det kalenderår som kommer tidigast sex månader efter det att låntagaren senast fick studiestöd (4 kap. 3 § studiestödslagen). För studielån som har lämnats för polisutbildningen innebär det att återbetalningsskyldighet typiskt sett inträder inom ett år efter fullgjort polisprogram, och alltså inom sex månader efter genomgången aspirantutbildning. Återbetalningsskyldighet för sådana studielån kan emellertid inträda redan under utbildningstiden, exempelvis för en låntagare som har tagit emot studiestöd under utbildningens inledande skede men som senare inte har rätt till eller inte vill ta ytterligare studiestöd. Det är mot den bakgrunden nödvändigt att överväga på vilket sätt en låntagares återbetalningsskyldighet under utbildningstiden och ramtiden bör hanteras.

Som nämns i avsnitt 5.2 finns bestämmelser om nedsättning av årsbelopp i 4 kap. 12–18 §§ studiestödslagen. Nedsättning innebär i korthet att låntagaren inte behöver betala något alls eller mindre av sitt årsbelopp under ett kalenderår. Bestämmelserna om nedsättning utgör i grunden trygghetsregler och syftar till att skydda låntagare med begränsad betalningsförmåga.

Om en låntagare är skyldig att återbetala sitt studielån för polisutbildningen och samtidigt har möjlighet att kvalificera sig för att få lånet avskrivet, finns en risk att det belopp som skrivs av inte motsvarar låntagarens studieskuld. För att få full kostnadstäckning för polisutbildningen skulle låntagaren i en sådan situation behöva kompenseras för sina inbetalningar i efterhand, vilket skulle innebära en komplicerad administration för Centrala studiestödsnämnden. Det kan också tänkas att en ordning där låntagaren måste återbetala studielån för att först senare få dem ersatta kan inverka negativt på den rekryterande effekt som införandet av en betald polisutbildning syftar till. Regeringen instämmer i bedömningen som görs i promemorian om att det är lämpligt att låntagaren ges rätt till nedsättning inom ramen för reformen, trots att nedsättningen inte motiveras av låntagarens begränsade betalningsförmåga. Av nämnda skäl bör nedsättning kunna ges under hela den tid som låntagaren har möjlighet att kvalificera sig för avskrivning. Det innebär för det första att nedsättning ska kunna ges under den tid låntagaren genomför grundutbildningen till polisman, vilket innefattar såväl polisprogrammet som aspirantutbildningen. Eftersom möjligheten att kvalificera sig för avskrivning kvarstår trots frånvaro i form av studieuppehåll eller avstängning bör, till skillnad från vad *Centrala studiestödsnämnden* anför, rätten till nedsättning gälla även under sådan frånvaro under utbildningstiden. För det andra ska nedsättning kunna ges under hela den åttaåriga

ramtiden. De två perioderna av nedsättning kommer således att följa direkt efter varandra.

Regeringen återkommer till vad *Ekonomistyrningsverket* anför i avsnitt 7.2 nedan.

Det nedsatta årsbeloppet ska beräknas utan beaktande av studielån som omfattas av reformen

Regelverket om betald polisutbildning ska omfatta studielån som lämnats för grundutbildningen till polisman från och med den 1 augusti 2024. Flera låntagare som omfattas av reformen kan därför väntas ha dels studielån som omfattas av reformen, dels studielån som inte omfattas av reformen. Det är enbart den del av årsbeloppet som hänför sig till studielån som omfattas av reformen som ska kunna sättas ned under utbildningstiden och ramtiden. För en låntagare som endast har studielån som omfattas av regelverket om betald polisutbildning innebär det att hela årsbeloppet ska få sättas ned. För en låntagare som även har andra studielån innebär det att årsbeloppet ska få sättas ned delvis. Av de skäl som *Centrala studiestödsnämnden* anför anser regeringen inte att årsbeloppet i de fallen bör sättas ned procentuellt på det sätt som föreslås i promemorian. Det nedsatta årsbeloppet ska då i stället beräknas utan beaktande av de studielån som omfattas av reformen. Det innebär att årsbeloppet avseende de lån som inte omfattas ska beräknas med stöd av 4 kap 8–10 §§ studiestödslagen. Övriga regler om nedsättning kan tillämpas på det nedsatta årsbeloppet.

Nedsättning ska få ske utan ansökan av låntagaren

I 4 kap. 12 § studiestödslagen anges att årsbeloppet får sättas ned enligt bestämmelserna i 13–18 §§. Nedsättning med stöd av 13 § 1, vilket avser tid när låntagaren tar emot studiehjälp eller studiemedel, får ske utan ansökan av låntagaren.

Eftersom det får förutsättas att den som omfattas av regelverket om betald polisutbildning vill få sin utbildning betald, och nedsättning är ett led i den processen, föreslår regeringen att Centrala studiestödsnämnden ska få fatta beslut om nedsättning av årsbeloppet under utbildningstiden och ramtiden utan ansökan av låntagaren. Den låntagare som av olika anledningar vill börja betala tillbaka på sitt lån under utbildnings- eller ramtiden har dock möjlighet att begära att nedsättningen ska upphävas (se vidare i avsnitt 7.2 nedan).

Befintlig föreskriftsrätt är tillräcklig

Enligt 4 kap. 28 § studiestödslagen får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddela närmare föreskrifter om tillämpningen av 4 kapitlet. Enligt 4 kap. 6 § studiestödsförordningen får Centrala studiestödsnämnden meddela närmare föreskrifter om nedsättning av årsbelopp. Regeringen bedömer att dessa bestämmelser kan tillämpas även på den nedsättningsgrund som nu föreslås, varför befintlig föreskriftsrätt på området får anses tillräcklig.

7.2 Ny återbetalningstid

Regeringens förslag

Om en låntagare under minst tre år har beviljats nedsättning av årsbeloppet på grund av att låntagaren omfattas av bestämmelserna om betald polisutbildning, ska en ny återbetalningstid få bestämmas.

Promemorians förslag

Förslagen i promemorian överensstämmer i huvudsak med regeringens. I promemorian föreslås även att det ska införas en uttrycklig bestämmelse om att ett beslut om nedsättning får upphävas om låntagaren begär det.

Remissinstanserna

De flesta av remissinstanserna yttrar sig inte särskilt i denna del. *Ekonomistyrningsverket* anför att möjligheten att bestämma en ny återbetalningstid och att upphäva nedsättningen på låntagarens begäran kan motverka riskerna för sämre möjligheter till återbetalning.

Skälen för regeringens förslag

Ny återbetalningstid för återstående belopp

En låntagare som under minst tre år har beviljats nedsättning av årsbeloppet kan ansöka om att få en ny återbetalningstid bestämd (4 kap. 6 § studiestödslagen). Bestämmelserna om ny återbetalningstid medför att låntagare som har haft nedsättning under en längre tid inte behöver få ett minskat antal återbetalningsår och därmed ett högre årsbelopp.

Kartläggningen i promemorian visar att det endast är en liten andel av polismännen vid Polismyndigheten som i nuläget avslutar sin anställning under sina första åtta år i tjänst. Av dessa återvänder dessutom nästan en fjärdedel inom cirka två år. Även om Säkerhetspolisen inte för någon motsvarande statistik tyder de siffrorna på att majoriteten av låntagarna som omfattas av reformen kommer ha en begränsad eller ingen återstående studieskuld för polisutbildningen vid ramtidens utgång. Vidare tyder statistiken från Plikt- och prövningsverket som redogörs för i promemorian på att en stor majoritet av polismännen kommer vara drygt 40 år vid ramtidens utgång. Det innebär i sin tur att polismän som inte får hela studielånet avskrivet i princip kommer att kunna nyttja den ordinarie återbetalningstiden om 25 år trots nedsättningen under ramtiden.

Mot denna bakgrund kommer de flesta som berörs av regelverket om en betald polisutbildning sannolikt inte ha behov av att ansöka om en ny återbetalningstid. Det är dock inte otänkbart att ett antal låntagare kommer ha ett förhållandevis stort belopp kvar att betala vid ramtidens utgång. För att undvika ett högt årsbelopp och en tung återbetalningsbörda för dessa låntagare föreslår regeringen, i linje med de skäl som *Ekonomistyrningsverket* anför, att det ska finnas en möjlighet att få en ny återbetalningstid bestämd. Även för låntagare som omfattas av regelverket om betald polisutbildning är det lämpligt med befintligt krav på nedsättning i minst tre år för att kunna få en ny återbetalningstid bestämd. Bestämmelsen i

4 kap. 6 § studiestödslagen föreslås därför utvidgas till att omfatta även låntagare som har beviljats nedsättning inom ramen för en betald polisutbildning.

Nedsättningen kan upphävas på begäran av låntagaren

En låntagare som inte har tjänstgjort som polisman under hela ramtiden – och därmed inte har fått hela sitt studielån avskrivet – kommer senast vid ramtidens utgång börja betala tillbaka hela eller delar av lånet. På det beloppet ska även ränta betalas, beräknad från första utbetalningen av lånet till dess att lånet är helt återbetalat. Möjligheten till nedsättning för en låntagare som inte tjänstgör som polisman under hela ramtiden medför alltså i och för sig en lättnad i form av att låntagaren inte behöver betala tillbaka på studielånet för polisutbildningen under en viss tid. Med hänsyn till att ränta löper kommer beloppet som ska betalas tillbaka dock, som även *Ekonomistyrningsverket* påpekar, att bli högre om låntagaren avvaktar och börjar återbetala lånet först vid ramtidens utgång. I likhet med den bedömning som redovisas i promemorian finner regeringen därför att Centrala studiestödsnämndens beslut om nedsättning bör få upphävas om låntagaren begär det. Enligt regeringen kan Centrala studiestödsnämnden avbryta nedsättningen på låntagarens begäran även utan uttryckligt lagstöd (jfr HFD 2023 ref. 32). Regeringen föreslår därför ingen särskild bestämmelse om detta.

Att nedsättningen upphävts på låntagarens begäran påverkar inte hans eller hennes rätt att på nytt begära nedsättning. Denna rätt följer av att årsbeloppet får sättas ned under hela ramtiden. En sådan möjlighet kan väntas bidra till att låntagare som har avslutat sin tjänstgöring uppmuntras återgå till polisyrket inom ramtiden och få avskrivning av återstående del av studielånet. I den mån belopp som låntagaren betalat in under tiden med upphävd nedsättning annars hade kunnat bli avskrivet kommer han eller hon dock inte att kompenseras för det.

8 Utökat sekretesskydd för uppgifter om polisstudenter och polisanställda

Regeringens förslag

Sekretessen ska stärkas i ärenden om studiestöd som avser grundutbildning till polisman. Det stärkta skyddet gäller för uppgift om

1. en enskilds personnummer eller födelsedatum, eller
2. en enskilds bostadsadress, privata telefonnummer eller andra jämförbara uppgifter om den enskilde.

Sekretessen ska även gälla beslut i ärenden om studiestöd som avser grundutbildning till polisman.

Sekretessen ska gälla i högst femtio år.

Den tystnadsplikt som följer av sekretessbestämmelserna ska ha företräde framför rätten att meddela och offentliggöra uppgifter.

Promemorians förslag

Förslagen i promemorian överensstämmer delvis med regeringens. I promemorian föreslås att sekretessens räckvidd ska utökas till att gälla för uppgifter hos Centrala studiestödsnämnden ”i stödverksamhet”. I promemorian lämnas inget förslag om att meddelarförbud ska gälla för den nya sekretessbestämmelsen. Förslaget i promemorian har vidare en annan språklig och redaktionell utformning.

Remissinstanserna

De flesta av remissinstanserna yttrar sig inte särskilt i denna del. *Linnéuniversitetet* framför att förslaget om utökad sekretess är välgrundat med tanke på polisyrkets särskilda risker. *Centrala studiestödsnämnden* har inget att invända mot att det införs ett starkare sekretesskydd men har vissa synpunkter på vilka uppgifter som bör omfattas av skyddet.

Skälen för regeringens förslag

Offentlighet och sekretess

Offentlighetsprincipen innebär att allmänheten och massmedierna ska ha insyn i statens och kommunernas verksamhet. Denna princip kommer till uttryck bland annat genom bestämmelserna i 2 kap. tryckfrihetsförordningen om var och ens rätt att ta del av allmänna handlingar. Rätten att ta del av allmänna handlingar får begränsas endast om det krävs med hänsyn till vissa angivna intressen, till exempel intresset av att förebygga eller beivra brott, det allmännas ekonomiska intresse eller skyddet för enskildas personliga eller ekonomiska förhållanden (2 kap. 2 §). En sådan begränsning ska anges noga i en bestämmelse i en särskild lag eller, om det anses lämpligare i ett visst fall, i en annan lag som den särskilda lagen hänvisar till (2 kap. 2 § andra stycket). Den särskilda lagen är offentlighets- och sekretesslagen, i fortsättningen OSL.

Reformen kräver en översyn av befintliga sekretessbestämmelser

Reformen om en betald polisutbildning kräver att det sker ett visst informationsutbyte mellan Centrala studiestödsnämnden, Polismyndigheten, Säkerhetspolisen och lärosätena. Regeringen återkommer i det följande till vilka typer av uppgifter som det kan röra sig om.

Myndigheternas uppgiftsskyldighet sinsemellan kan regleras på lägre författningsnivå än lag. Informationsutbytet gör det dock nödvändigt att överväga om befintligt sekretesskydd hos berörda myndigheter är tillräckligt.

Dagens sekretessreglering hos Centrala studiestödsnämnden och Överklagandenämnden för studiestöd

I ärenden om studiestöd gäller enligt 28 kap. 9 § OSL sekretess för uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden, om det kan antas att den enskilde lider skada eller men om uppgiften röjs (s.k. rakt skaderekvisit). I andra ärenden än sådana om studiestöd under sjukdom gäller sekretessen inte beslut i ärendet. För uppgift i allmän handling gäller sekretessen i högst femtio år.

Ärenden om studiestöd handläggs i första instans av Centrala studiestödsnämnden. Sekretessbestämmelsen i 28 kap. 9 § OSL är alltså tillämplig där. Centrala studiestödsnämndens beslut i studiestödsrättsliga frågor prövas antingen av Överklagandenämnden för studiestöd eller allmän förvaltningsdomstol. Vad gäller ärenden om studiestöd hos Överklagandenämnden för studiestöd omfattas även de av sekretessbestämmelsen i 28 kap. 9 § OSL. För mål i allmän förvaltningsdomstol gäller sedvanliga bestämmelser om överföring av sekretess enligt 43 kap. samma lag.

Förutom den särskilda sekretessbestämmelsen för ärenden om studiestöd tillämpar Centrala studiestödsnämnden de generella bestämmelserna om sekretess som gäller hos alla myndigheter, till exempel bestämmelserna i 21 kap. OSL om sekretess till skydd för uppgift om enskilds personliga förhållanden oavsett i vilket sammanhang uppgiften förekommer. Bestämmelser som kan aktualiseras i det kapitlet avseende studerande är bland annat bestämmelser om sekretess för uppgifter om adress och telefon för förföljda personer (3 §), uppgifter om bostad för personer som har skyddad folkbokföring (3 a §) samt bestämmelser om sekretess för personuppgifter om det kan antas att uppgiften efter ett utlämnande kommer att behandlas i strid med dataskyddsregleringen (7 §).

Vidare kan bestämmelser i 15 kap. OSL om sekretess till skydd för allmänna intressen aktualiseras hos Centrala studiestödsnämnden. Det gäller exempelvis försvarssekretess enligt 15 kap. 2 § OSL. Enligt den bestämmelsen gäller sekretess för uppgift som rör totalförsvaret, om det kan antas att det skadar landets försvar eller på annat sätt vållar fara för rikets säkerhet om uppgiften röjs. För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst fyrtio år, om inte regeringen meddelat föreskrifter om att sekretessen ska gälla under längre tid.

Ytterligare bestämmelser kan bli aktuella att tillämpa i Centrala studiestödsnämndens verksamhet, men nämnda bestämmelser är de som bedöms ha störst betydelse för frågor om betald polisutbildning.

Dagens sekretessreglering hos Polismyndigheten och Säkerhetspolisen

Enligt 18 kap. 1 § andra stycket 2 OSL gäller sekretess till skydd för allmänna intressen för uppgift som hänför sig till Polismyndighetens respektive Säkerhetspolisens verksamheter för att förebygga, uppdaga, utreda eller beivra brott, om det kan antas att syftet med beslutade eller förutsedda åtgärder motverkas eller den framtida verksamheten skadas om uppgiften röjs. Uppgifter som enligt praxis har sekretessbelagts med stöd av den aktuella bestämmelsen är bland annat uppgifter om organisationsfrågor, arbetsrutiner, utnyttjande av lokaler, tjänstgöringslistor samt personuppgifter rörande anställda. För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst fyrtio år. Enligt uppgift som Polismyndigheten har lämnat i promemorian tillämpas bestämmelsen även avseende uppgifter om polisstudenter.

Eftersom Polismyndigheten och Säkerhetspolisen är en del av totalförsvaret kan även bestämmelserna om försvarssekretess skydda nämnda uppgifter. Av 15 kap. 2 § OSL framgår att sekretess gäller för uppgift som rör totalförsvaret, om det kan antas att det skadar landets försvar eller på

annat sätt vållar fara för rikets säkerhet om uppgiften röjs. För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst fyrtio år, om inte regeringen meddelat föreskrifter om att sekretessen ska gälla under längre tid. Skyddsändamålet för också den bestämmelsen är allmänna intressen.

För polisanställda gäller sekretess även enligt 39 kap. OSL. Enligt 39 kap. 3 § andra stycket OSL och 9 b § offentlighets- och sekretessförordningen (2009:641) gäller sekretess i personaladministrativ verksamhet hos en myndighet där personalen särskilt kan riskera att utsättas för våld eller lida annat allvarligt men – däribland Polismyndigheten och Säkerhetspolisen – för uppgift om en enskilds personliga förhållanden, om det kan antas att den enskilde eller någon närstående lider men om uppgiften röjs. Sekretess gäller också enligt 39 kap. 3 § tredje stycket OSL för uppgift om en enskilds bostadsadress, privata telefonnummer och andra jämförbara uppgifter avseende personalen, uppgift i form av fotografisk bild som utgör underlag för tjänstekort eller för intern presentation av myndighetens personal samt uppgift om närstående till personalen, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående lider men. Vidare gäller sekretess enligt 39 kap. 3 § fjärde stycket OSL och 10 § offentlighets- och sekretessförordningen i personaladministrativ verksamhet hos Polismyndigheten och Säkerhetspolisen för uppgift om personnummer och födelsedatum, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående lider men. För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen enligt 39 kap. 3 § OSL och enligt föreskrifterna som meddelats med stöd av den bestämmelsen i högst femtio år.

Förutom de särskilda sekretessbestämmelserna som gäller för polisverksamheten och för polisanställda tillämpar Polismyndigheten och Säkerhetspolisen – liksom Centrala studiestödsnämnden – de generella bestämmelserna om sekretess som gäller hos alla myndigheter, till exempel bestämmelserna i 21 kap. OSL om sekretess till skydd för uppgift om enskilds personliga förhållanden oavsett i vilket sammanhang uppgiften förekommer.

Dagens sekretessreglering hos lärosätena

I lärosätenas verksamhet gäller sekretess för uppgifter om studenter främst genom bestämmelserna i 23 kap. 5–6 §§ OSL. Sekretess gäller enligt 23 kap. 5 § OSL för vissa uppgifter om en enskilds personliga förhållanden hos psykolog, kurator eller hos studie- och yrkesvägledningen, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider men. Vidare gäller sekretess enligt samma bestämmelse för uppgift om en enskilds identitet, adress och andra liknande uppgifter om en enskilds personliga förhållanden, om det av särskild anledning kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider men om uppgiften röjs.

Vidare har en ny bestämmelse – 23 kap. 5 a § OSL – nyligen trätt i kraft. Enligt bestämmelsen gäller sekretess i utbildningsverksamhet vid universitet och högskolor som avser grundutbildning till polisman för uppgift om en enskilds personnummer, födelsedatum, bostadsadress och privata telefonnummer, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den

enskilde lider men. För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst femtio år.

Enligt 23 kap. 6 § OSL gäller sekretess därtill i ärende om avskiljande av studerande från högskoleutbildning eller från polisprogrammet för uppgift om en enskilds hälsotillstånd eller andra personliga förhållanden, om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider betydande men om uppgiften röjs. Sekretessen enligt den bestämmelsen gäller inte beslut i ärende. Sekretesstiden är även för den bestämmelsen högst femtio år.

Liksom Centrala studiestödsnämnden och övriga myndigheter tillämpar lärosätena de generella bestämmelserna om sekretess som gäller hos alla myndigheter, till exempel bestämmelserna i 21 kap. OSL om sekretess till skydd för uppgift om enskilds personliga förhållanden oavsett i vilket sammanhang uppgiften förekommer. Även bestämmelsen om försvarssekretess (15 kap. 2 § OSL) kan aktualiseras hos lärosätena.

Sekretessens räckvidd i ärenden hos Centrala studiestödsnämnden behöver inte utvidgas

Som nämns omfattar befintlig sekretessbestämmelse i 28 kap. 9 § OSL ärenden om studiestöd hos Centrala studiestödsnämnden. Med begreppet ”studiestöd” avses bland annat studiehjälp och studiemedel som lämnas enligt 2 kap. och 3 kap. studiestödslagen. Ärenden om avskrivning av studielån för grundutbildning till polisman kommer visserligen inte att bedömas utifrån bestämmelser i studiestödslagen. Studielånen i fråga har dock lämnats med stöd av 3 kap. studiestödslagen. Vidare är den centrala frågan i ärendena om studielånen ska skrivas av i stället för att återbetalas i enlighet ordinarie bestämmelser i studiestödslagen. Regeringen bedömer därför, till skillnad från den uppfattning som redovisas i promemorian, att nuvarande sekretessbestämmelse omfattar de ärenden om avskrivning av studielån som Centrala studiestödsnämnden kommer att hantera med anledning av regelverket om betald polisutbildning. Regeringen bedömer vidare att även övriga ärendetyper som Centrala studiestödsnämnden kommer att hantera med anledning av reformen, så som prövningen av rätten till nedsättning och kompensation (för kompensation, se avsnitt 9), omfattas av befintlig sekretessbestämmelse. Det saknas därför skäl att utvidga sekretessens räckvidd i ärenden hos Centrala studiestödsnämnden.

Uppgifter som Centrala studiestödsnämnden får del av genom reformen

När Centrala studiestödsnämnden behandlar uppgifter enligt reformen är det tänkt att vara för att bedöma frågor om nedsättning, för att beräkna vilket belopp låntagaren har rätt att få avskrivet, för att betala kompensation samt för att besluta om avskrivning av studielån. Uppgifterna kommer att röra såväl personliga som ekonomiska förhållanden och komma dels från Polismyndigheten, Säkerhetspolisen och lärosätena, dels från låntagarna själva.

Från både Polismyndigheten och Säkerhetspolisen kan det vara fråga om uppgifter om namn, adress och personnummer, samt uppgifter om tjänstgöringstid som har betydelse för beräkningen av vilket belopp låntagaren har rätt att få avskrivet. Från Polismyndigheten kan det vidare handla om uppgifter om studierna som har betydelse för rätten till

nedsättning (uppgift om aspirantutbildning) samt uppgifter som behövs för fastställande av ramtid (datum för genomgången grundutbildning till polisman).

Från lärosätena kan det vara fråga om uppgifter om studierna som har betydelse för rätten till nedsättning (till exempel uppgift om påbörjade studier, studieavbrott och avskiljande) och uppgifter om namn, adress och personnummer. Lärosätena lämnar dock dessa uppgifter till Centrala studiestödsnämnden redan i dag, eftersom sådana uppgifter har betydelse för rätten till studiemedel.

Från låntagarna kan det – främst i situationer då låntagaren begär upphävd nedsättning – vara fråga om uppgifter om namn, adress och personnummer. Sådana uppgifter kan även lämnas i överklaganden av Centrala studiestödsnämndens beslut om avskrivning och kompensation, tillsammans med ytterligare personuppgifter med avseende på det överklagade beslutet. Eftersom det inte är ovanligt att enskilda kommunicerar med myndigheter via e-post kan även uppgift om privat e-postadress komma att lämnas till Centrala studiestödsnämnden i nämnda sammanhang.

Sekretesskyddet för vissa uppgifter hos Centrala studiestödsnämnden och Överklagandenämnden för studiestöd behöver stärkas

Som utvecklas närmare ovan gäller sekretess i Polismyndighetens och Säkerhetspolisens personaladministrativa verksamhet för bland annat uppgift om enskilds bostadsadress, privata telefonnummer och andra jämförbara uppgifter om personalen, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående lider men (s.k. omvänt skaderekvisit). Motsvarande sekretess gäller även för uppgift om personnummer och födelsedatum. (Se 39 kap. 3 § tredje och fjärde stycket OSL samt 10 § offentlighets- och sekretessförordningen).

Vad gäller lärosätena infördes som sagt en ny sekretessbestämmelse i juli 2025 (23 kap. 5 a § OSL). Enligt bestämmelsen gäller sekretess med omvänt skaderekvisit för uppgift om en enskilds personnummer, födelsedatum, bostadsadress och privata telefonnummer i utbildningsverksamhet vid universitet och högskolor som avser grundutbildning till polisman. Bestämmelsen innehåller inte något undantag för uppgifter som finns i beslut.

Som framförs i promemorian innebär detta sammantaget att uppgifter om polisstudenters och polisanställdas personnummer, födelsedatum, bostadsadress och privata telefonnummer kommer ha ett lägre sekretesskydd när de förekommer i ärenden hos Centrala studiestödsnämnden och Överklagandenämnden för studiestöd, jämfört med när de förekommer i Polismyndighetens och Säkerhetspolisens personaladministrativa verksamhet respektive hos lärosätena. Som även *Centrala studiestödsnämnden* uppmärksammat kommer dessutom uppgifter som är jämförbara med bostadsadress och privat telefonnummer – exempelvis privat e-postadress – att ha ett lägre sekretesskydd hos Centrala studiestödsnämnden och överklagandenämnden jämfört med hos Polismyndigheten och Säkerhetspolisen.

Polisanställda är en yrkesgrupp som löper förhöjd risk att utsättas för hot och våld, förföljas och på andra sätt trakasseras. Som regeringen framfört

tidigare finns det därtill omständigheter som talar för att även polisstudenter är föremål för intresse från illvilliga aktörer, till exempel genom att kriminella nätverk försöker kartlägga dessa personer (se propositionen Ett starkare skydd för offentliganställda mot våld, hot och trakasserier m.m., prop. 2024/25:141, s. 93). Mot bakgrund av den synnerligen allvarliga och omfattande brottslighet som pågår i samhället är det mycket angeläget att samhället kan ge polisstudenter och polisanställda ett adekvat skydd. Utifrån de enskildas perspektiv är det av stor vikt att möjligheterna till systematisk kartläggning försvåras. Den befintliga regleringen framstår i det ljuset som otillräcklig.

Enligt regeringens mening är intresset av insyn när det gäller uppgifter om studenter på polisutbildningen förhållandevis begränsat. Vad gäller insynsintresset för polisanställda är utgångspunkten att det finns ett starkt allmänintresse av att kunna ta del av uppgifter om offentliganställda. Insynsintresset gör sig särskilt starkt gällande för uppgifter som rör en anställds tjänsteutövning, i synnerhet i samband med beslutsfattande. Rätten till insyn i myndigheternas verksamhet kräver också som utgångspunkt att var och en kan få ta del av sådant som i övrigt rör en anställds anställning, så som uppgifter om lön och anställningstid. Avseende vissa andra uppgifter, såsom tjänstemännens privata kontaktuppgifter, kan intresset av insyn dock anses vara mer begränsat.

Det är av stor vikt att möjligheterna till systematisk kartläggning av polisstudenter och polisanställda försvåras. I avvägningen mellan sekretess- och insynsintresset ska det förstnämnda därför ges större tyngd i det här fallet. Sekretesskyddet hos Centrala studiestödsnämnden och Överklagandenämnden för studiestöd ska därför stärkas. I likhet med förslaget i promemorian föreslår regeringen att det ska ske dels genom att det införs ett nytt andra stycke i sekretessbestämmelsen i 28 kap. 9 § OSL, dels genom att det görs vissa tillägg i bestämmelsens tredje stycke.

Sekretessbestämmelsernas föremål och räckvidd

Centrala studiestödsnämnden framför att det kan övervägas om de nya sekretessbestämmelserna borde gälla för polisstudenters och polisanställdas ”kontaktuppgifter”. Med tanke på insynsintresset för offentliganställda framstår en sådan formulering som för vidsträckt, särskilt eftersom det måste vara tydligt att aktuella bestämmelser inte tar sikte på polismäns kontaktuppgifter i tjänsten. Efter en avvägning mellan insyns- och sekretessintresset föreslår regeringen i stället att de nya sekretessbestämmelserna ska gälla för uppgifter om en enskilds personnummer och födelsedatum samt bostadsadress, privata telefonnummer och andra jämförbara uppgifter om den enskilde.

Sekretesskyddet ska gälla i ärenden om studiestöd som avser grundutbildning till polisman. Med ärenden om studiestöd som avser grundutbildning till polisman avses alla typer av ärenden som kan aktualiseras för den som ansökt om studiestöd för sådan utbildning. Det innebär alltså att både ärenden om studiemedel och ärenden om omställningsstudiestöd omfattas av sekretessbestämmelserna. Ärendena kan exempelvis gälla beviljande av studiestöd, återkrav av felaktigt utbetalat studiestöd, återbetalning av studiestöd eller avskrivning av

studiestöd. För att uppnå ett heltäckande skydd föreslår regeringen dessutom att sekretesskyddet ska gälla för beslut i sådana ärenden.

Ärenden om studiestöd som avser grundutbildning till polisman handläggs av Centrala studiestödsnämnden och Överklagandenämnden för studiestöd. För mål i allmän förvaltningsdomstol gäller sedvanliga regler om överföring av sekretess enligt 43 kap. OSL.

Sekretessbestämmelsernas styrka och sekretesstiden

För att sekretessbestämmelserna ska kunna försvåra systematiska kartläggningsförsök på ett meningsfullt sätt krävs ett omvänt skaderekvisit. Det omvända skaderekvisitet innebär att myndigheten måste förvissa sig om att ett utlämnade inte leder till men för den berörde. En bedömning av om uppgifter kan lämnas ut måste naturligtvis göras i varje enskilt fall.

Sekretesstiden på femtio år som gäller för ärenden om studiestöd i allmänhet bedöms tillräcklig även för ärenden om studiestöd som avser grundutbildning till polisman.

Rätten att meddela och offentliggöra uppgifter

Enligt 3 kap. 1 § OSL innebär sekretess både handlingssekretess och tystnadsplikt. Den rätt att meddela och offentliggöra uppgifter som följer av 1 kap. 1 § tryckfrihetsförordningen och 1 kap. 1 och 2 §§ yttrandefrihetsgrundlagen har dock i regel företräde framför tystnadsplikten. Varje gång en ny sekretessbestämmelse införs ska det övervägas om den tystnadsplikt som följer av den föreslagna bestämmelsen i stället bör ha företräde framför rätten att meddela och offentliggöra uppgifter. Utgångspunkten är att stor återhållsamhet ska iakttas vid prövningen av om undantag från rätten att meddela och offentliggöra uppgifter ska göras i ett särskilt fall (se prop. 1979/80:2 med förslag till sekretesslag m.m. Del A, s. 111 f.).

I aktuellt fall anser regeringen att den tystnadsplikt som följer av det föreslagna andra stycket i 28 kap. 9 § OSL – i likhet med den tystnadsplikt som följer av 23 kap. 5 a § OSL hos lärosätena – bör ha företräde framför rätten att meddela och offentliggöra uppgifter. Även den omständigheten att den nya bestämmelsen har ett omvänt skaderekvisit talar för detta (jfr prop. 1979/80:2 Del A, s. 111 f.). Till det kommer att insynsintresset för den här typen av uppgifter är förhållandevis svagt, samtidigt som det finns ett starkt intresse av att förhindra systematisk kartläggning av polisstudenter och polisanställda. Regeringen föreslår därför att den föreslagna nya sekretessbestämmelsen i 28 kap. 9 § andra stycket OSL läggs till i bestämmelsen om begränsningar av rätten att meddela och offentliggöra uppgifter i 28 kap. 17 § OSL.

Sekretesskyddet hos Polismyndigheten, Säkerhetspolisen och lärosätena är tillräckligt

När Polismyndigheten och Säkerhetspolisen behandlar uppgifter för att beräkna tjänstgöringstid enligt regelverket om betald polisutbildning bedömer regeringen att uppgifterna kommer att omfattas av samma sekretessbestämmelser som i dag gäller för andra uppgifter om polisstudenter och anställda hos respektive myndighet (se ovan). Det är i

huvudsak fråga om samma kategorier av uppgifter som behöver behandlas med anledning av reformen som Polismyndigheten och Säkerhetspolisen redan behandlar i sina personaladministrativa verksamheter, dvs. uppgifter om tjänstgöring och olika skäl till frånvaro från tjänstgöring som polisman.

De uppgifter som Centrala studiestödsnämnden kan komma att lämna till Polismyndigheten och Säkerhetspolisen med anledning av reformen innefattar uppgifter som regeringen föreslår ska bli sekretessreglerade hos Centrala studiestödsnämnden, exempelvis uppgift om enskilds personnummer. När de uppgifterna förekommer hos Polismyndigheten respektive Säkerhetspolisen bedömer regeringen att de kommer omfattas av samtliga bestämmelser som redogörs för ovan.

Ytterligare tillkommande uppgifter som Polismyndigheten och Säkerhetspolisen kan komma att få del av med anledning av reformen är de uppgifter om tjänstgöringstid som myndigheterna får från varandra när en polisman byter arbetsgivare inom ramtiden. När sådana uppgifter lämnas över till den anställande myndigheten bedömer regeringen att de kommer att omfattas av samma sekretesskydd hos den myndighet som tar emot uppgifterna som hos den myndighet som lämnar ut uppgifterna, eftersom det är fråga om uppgifter som avser anställda och före detta anställda hos respektive myndighet. Det befintliga sekretesskyddet hos Polismyndigheten respektive Säkerhetspolisen får därmed anses vara tillräckligt.

Regelverket om betald polisutbildning medför inte att lärosätena kan komma att behandla några andra uppgifter om polisstudenter än de som redan behandlas idag. Mot denna bakgrund bedömer regeringen att det befintliga sekretesskyddet hos lärosätena är tillräckligt.

9 En skattefri reform

Regeringens förslag

En förmån i form av avskrivning av studielån för grundutbildning till polisman ska inte tas upp till beskattning.

Ersättning i form av kompensation ska inte heller tas upp till beskattning.

Promemorians förslag

Förslagen i promemorian överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna

Ingen remissinstans yttrar sig särskilt i denna del.

Skälen för regeringens förslag

Avskrivning av studielån ska inte tas upp till beskattning

Till inkomstslaget tjänst räknas inkomster och utgifter på grund av tjänst till den del de inte ska räknas till inkomstslaget näringsverksamhet eller kapital (10 kap. 1 § första stycket inkomstskattelagen). I inkomstslaget tjänst ska som

utgångspunkt löner, arvoden, kostnadsersättningar, pensioner, förmåner och alla andra inkomster som erhålls på grund av tjänst tas upp som intäkt (11 kap. 1 § inkomstskattelagen).

Rätten att få polisutbildningen betald förutsätter att låntagaren tjänstgör som polisman. Avskrivning av studielån inom ramen för reformen utgör därför en form av förmån för arbetsprestation, som enligt huvudregeln ska tas upp i inkomstslaget tjänst. Regeringen anser att det vid den bedömningen är av underordnad betydelse att skuldförhållandet som regleras är mellan Centrala studiestödsnämnden och arbetstagaren och inte mellan Polismyndigheten eller Säkerhetspolisen och arbetstagaren.

Tanken med reformen är att den enskilde ska få full kostnadstäckning för sina studielån om han eller hon tjänstgör som polisman under en viss tid efter utbildningen. För att reformen ska få fullt genomslag bör avskrivning av studielån inte medföra några beskattningskonsekvenser för den enskilde. Regeringen föreslår därför att förmån i form av avskrivning av studielån för grundutbildning till polisman ska vara skattefri.

I 11 kap. 34 § inkomstskattelagen anges att studiestöd enligt studiestödslagen inte ska tas upp som intäkt. I bestämmelsen regleras även huruvida vissa andra typer av studierelaterade ersättningar ska tas upp eller inte. En ny bestämmelse om skattefrihet för nu aktuell förmån bör därför införas i anslutning till 11 kap. 34 § inkomstskattelagen, men i en ny paragraf.

Ersättning i form av kompensation ska inte tas upp till beskattning

Regelverket om betald polisutbildning föreslås tillämpas första gången i fråga om studielån som lämnats för grundutbildning till polisman från och med den 1 augusti 2024. En del låntagare som omfattas av reformen kan därför ha hunnit betala tillbaka studielån som träffas av regelverket. Avsikten är att Centrala studiestödsnämnden under vissa förutsättningar ska kompensera berörda för de inbetalningar som gjorts med motsvarande belopp (s.k. kompensation) vid den tidpunkt då reformen träder i kraft. Bestämmelserna om kompensation kan regleras på lägre författningsnivå än lag.

Av samma skäl som nämns ovan bör inte heller ersättning i form av kompensation medföra några beskattningskonsekvenser för låntagaren. Regeringen bedömer att det är lämpligt att den nya bestämmelse om skattefrihet som nu föreslås i 11 kap. inkomstskattelagen även omfattar ersättning i form av kompensation. Som utvecklas närmare i avsnitt 10 är tanken dock att bestämmelsen om kompensation endast ska gälla under en tidsbegränsad period.

10 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Regeringens förslag

Lagändringarna ska träda i kraft den 1 januari 2027. De nya bestämmelserna i studiestödslagen ska dock tillämpas i fråga om studielån som har lämnats för tid från och med den 1 augusti 2024.

Ändringen i inkomstskattelagen som upphäver bestämmelsen om kompensation ska träda i kraft den 1 januari 2029. Äldre bestämmelser ska dock fortfarande gälla för sådan ersättning om ärendet om kompensation har inletts hos Centrala studiestödsnämnden före ikraftträdandet.

Promemorians förslag

Förslagen i promemorian överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna

Ingen remissinstans yttrar sig särskilt i denna del.

Skälen för regeringens förslag

Det är angeläget att det föreslagna regelverket träder i kraft så snart som möjligt. Regeringen föreslår mot den bakgrunden ett ikraftträdande den 1 januari 2027.

Reformen om betald polisutbildning är tänkt att omfatta studielån som lämnats till studerande vid polisutbildningen för tid från och med den 1 augusti 2024. De föreslagna ändringarna i studiestödslagen bör därför tillämpas i fråga om studielån som har lämnats för tid från och med då.

Eftersom vissa låntagare kommer ha hunnit betala tillbaka på sitt studielån för polisutbildningen innan reformen trätt i kraft är tanken att Centrala studiestödsnämnden under vissa förutsättningar ska kompensera berörda för de inbetalningar som gjorts (se avsnitt 9). Sådan kompensation ska i förekommande fall ske i samband med att regelverket om betald polisutbildning träder i kraft. Det finns alltså anledning att utgå från att samtliga berörda låntagare har kompenserats i vart fall vid utgången av 2028. Regeringen föreslår därför att en ändring i inkomstskattelagen ska träda i kraft den 1 januari 2029. Ändringen innebär att bestämmelsen om skattefrihet för kompensation upphävs. Äldre bestämmelser bör dock fortfarande gälla för ersättning i form av kompensation i ärenden om kompensation som har inletts hos Centrala studiestödsnämnden före ikraftträdandet. Det betyder att äldre bestämmelser ska tillämpas även om beslutet överklagas och prövas efter den 31 december 2028.

11 Konsekvenser av förslagen

Regeringens bedömning

Förslagen stärker attraktiviteten till polisutbildningen och kan väntas bidra både till att fler söker sig till polisyrket och till att fler stannar kvar i tjänst som polisman efter utbildningen. Förslagen bidrar därmed till målet om att öka polistillväxten och polistätheten i hela landet.

Förslagen innebär kostnader för avskrivning av studielån för grundutbildningen till polisman, som finansieras med ökade anslag i enlighet med budgetpropositionen för 2025. Vidare kommer Centrala studiestödsnämndens verksamhet att behöva anpassas till det nya regelverket. Förslagen innebär kostnader för myndigheten i form av systemutveckling, administration och säkerhetshöjande åtgärder, som finansieras med ökade anslag i enlighet med budgetpropositionen för 2026. De kostnader som förslagen kan ge upphov till för Polismyndigheten, Säkerhetspolisen och andra statliga myndigheter är inte större än att de ryms inom befintliga ekonomiska ramar. Förslagen innebär inga kostnadsökningar för kommuner, regioner, företag eller enskilda.

Förslagen förväntas inte medföra några övriga konsekvenser.

Promemorians bedömning

Bedömningen i promemorian överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna

Linnéuniversitetet bedömer att en betald polisutbildning kan vara en effektiv åtgärd för att öka polistätheten och stärka rättsväsendet. *Polisförbundet* välkomnar förslaget om en betald polisutbildning eftersom det stärker polisyrkets attraktivitet och bidrar till att nå tillväxtmålen. *Umeå universitet* bedömer att en betald polisutbildning kan bidra till att fler söker till polisutbildningen. *Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering* efterfrågar en bredare genomlysning av vilka åtgärder som kan anses vara mest effektiva för att öka polistätheten. *Ekonomistyrningsverket* betonar vikten av att reformen följs upp för att säkerställa att den har haft avsedd effekt.

Universitets- och högskolerådet framhåller att ett ökat söktryck till polisutbildningen skulle kunna innebära fler ärenden för myndigheten att handlägga. *Högskolan i Borås* framför att ett ökat söktryck bör beaktas vid den fortsatta planeringen av utbildningsplatser och resurstilldelningen till lärosätena som bedriver grundutbildning till polisman. *Centrala studiestödsnämnden* anför att myndigheten har behov av ett utökat förvaltningsanslag med ca 25,6 miljoner kronor 2026, ca 38,4 miljoner kronor 2027 och 26,2 miljoner kronor 2028. Åren därefter beräknas kostnaderna öka stegvis till och med 2036, varefter kostnaderna beräknas att uppgå till en permanent nivå på ca 47 miljoner kronor årligen. Kostnaderna avser systemutveckling, administration och säkerhetshöjande åtgärder. *Polismyndigheten* framför att myndigheten behöver tillföras ca 5 miljoner kronor årligen från och med 2027 för att finansiera utveckling,

lönehandläggning, support och systemförvaltning. Även *Polisförbundet* framför att Polismyndigheten behöver tillföras ytterligare medel för administration av reformen. *Uppsala universitet* påpekar att ett belastande av Centrala studiestödsnämnden med ett nytt uppdrag kan riskera övriga studerandes möjlighet till studiestöd i rätt tid. *Arbetsgivarverket* framhåller att det ur ett arbetsgivarpolitiskt perspektiv är viktigt att reformen genomförs på ett sätt som inte ökar den administrativa bördan för berörda myndigheter, och att de resurser som krävs för att hantera uppdraget bör tilldelas myndigheterna i tillräcklig omfattning.

Ekonomistyrningsverket framför att förslaget i promemorian innebär att redovisning mot anslag kommer att ske först när en konstaterad förlust uppkommer, vilket innebär ett avsteg från den statliga garanti- och utlåningsmodellen enligt budgetlagens (2011:203) bestämmelser om statlig utlåning och därför kräver ett bemyndigande från riksdagen. Ekonomistyrningsverket framför vidare att reformen kan komma att öka statens kostnader för studielånsverksamheten eftersom utlånat belopp kan antas öka relativt till vad det annars skulle varit. Centrala studiestödsnämnden framhåller att statens utgifter för räntesubvention kan komma att minska till följd av reformen. Myndigheten framför därtill att kostnaderna för reformen som redovisas i promemorian troligen är överskattade de första åren och underskattade senare år.

Skälen för regeringens bedömning

Konsekvenser för polistillväxten och polistätheten

Regelverket om betald polisutbildning kan förväntas leda dels till att fler söker sig till polisutbildningen, dels till att fler stannar kvar i tjänst som polisman. Som flera remissinstanser framhåller kan förslagen därmed väntas bidra till en ökad polistillväxt och till att nå regeringens övergripande mål om att polistätheten i hela landet ska öka, för att minst motsvara genomsnittet i Europeiska unionen. En sådan utveckling kan i sin tur väntas stärka Polismyndighetens och Säkerhetspolisens brottsbekämpande förmåga och på så sätt bidra till att trycka tillbaka brottsutvecklingen och öka tryggheten i samhället.

Ekonomiska konsekvenser för berörda myndigheter

Reformen om betald polisutbildning kommer i huvudsak regleras på lägre författningsnivå än lag. I propositionen lämnas förslag på nödvändiga ändringar i studiestödslagen, offentlighets- och sekretesslagen och inkomstskattelagen. Lagförslagen som rör nedsättning, bestämmande av en ny återbetalningstid och ett utökat sekretesskydd innebär en ökad administration för Centrala studiestödsnämnden. Regeringen återkommer nedan till hur de kostnaderna finansieras. Avseende övriga myndigheter som berörs av lagförslagen, dvs. i första hand Överklagandenämnden för studiestöd och Skatteverket, beräknas kostnaderna som följer av förslagen rymmas inom respektive myndighets befintliga ekonomiska ramar.

Vad gäller de delar av reformen som regleras på lägre författningsnivå än lag är tanken att Centrala studiestödsnämnden bland annat ska pröva frågor om avskrivning av studielån och kompensation samt bidra till nödvändigt informationsutbyte med Polismyndigheten och Säkerhets-

polisen. De delar av reformen som regleras på lägre författningsnivå än lag kommer också innebära viss ökad administration för Polismyndigheten och Säkerhetspolisen.

I budgetpropositionen för 2025 anför regeringen att Polismyndighetens anslag beräknas öka med 100 miljoner kronor 2029 med hänsyn till förslaget om att polisstudenters studielån ska återbetalas eller avskrivas under vissa förutsättningar och villkor. Förslaget om återbetalning eller avskrivning av studielånen beräknas även innebära ett behov av att stegvis öka anslaget under åren som följer därefter fram till 2033, till den permanenta nivån 500 miljoner kronor (prop. 2024/25:1 utg.omr. 4 s. 66). I budgetpropositionen för 2026 anför regeringen att Centrala studiestödsnämndens anslag ökas med 3 miljoner kronor 2026 för att administrera kommande förslag om avskrivning eller återbetalning av studielån för studerande på polisutbildningen. För 2027 beräknas anslaget öka med 2,5 miljoner kronor och för 2028 beräknas anslaget öka med 5 miljoner kronor (prop. 2025/26:1 utg.omr. 15 s. 72 f.). Regeringen bedömer att eventuella tillkommande kostnader utöver detta kan finansieras inom berörda myndigheters befintliga ekonomiska ramar.

Ekonomiska konsekvenser i övrigt

Lagförslagen i sig bedöms inte innebära några kostnadsökningar för kommuner, regioner, företag eller enskilda. Förslagen beräknas inte leda till ökade kostnader för staten annat än för det som redogjorts för ovan. Inte heller förslagen på lägre författningsnivå än lag bedöms medföra annat än att myndigheter så som Åklagarmyndigheten, domstolarna och Plikt- och prövningsverket kan hantera eventuella tillkommande kostnader inom respektive myndighets befintliga ekonomiska ramar. Som konstateras i promemorian består de samhällsekonomiska kostnaderna av reformen i stort främst av kostnader som uppstår för individer som skulle studerat vid polisutbildningen även utan löfte om ersatta studielån.

För de enskilda som omfattas av regelverket om betald polisutbildning och uppfyller villkoren för att få sina studielån avskrivna är reformen ekonomiskt gynnsam. I linje med de skäl som *Ekonomistyrningsverket* anför har regeringen i vårändringsbudgeten för 2026 (prop. 2025/26:99) lämnat förslag om att riksdagen ska godkänna dels att avskrivning av studielån som grundas på tjänstgöring som polisman ska finansieras med anslag det år då lånet skrivs av, dels att ränta på studielån ska bestämmas så att den inte omfattar beräknade framtida kreditförluster för avskrivning av studielån som grundas på tjänstgöring som polisman. Reformen medför då inga, eller i vart fall enbart marginella, negativa ekonomiska konsekvenser för övriga låntagare.

Övriga konsekvenser

Lagförslagen i sig medför inga övriga konsekvenser. Regeringen bedömer att reformen i stort är könsneutral. Den bedöms dock gynna fler män än kvinnor, eftersom det i dagsläget är fler män än kvinnor som antas till polisutbildningen. Reformen förväntas inte ha någon påverkan på könsfördelningen av antagna till polisutbildningen. Reformen i stort bedöms inte heller innebära några konsekvenser för barns villkor, den kommunala

 självstyrelsen, för hur Sverige uppfyller sina skyldigheter i anledning av medlemskapet i Europeiska unionen eller i övrigt.

12 Författningskommentar

12.1 Förslaget till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)

11 kap.

34 a § *Förmån i form av avskrivning av studielån för grundutbildning till polisman ska inte tas upp.*

Ersättning i form av kompensation till låntagare som har tagit studielån för grundutbildning till polisman ska inte heller tas upp.

Paragrafen, som är ny, innehåller bestämmelser om skattefrihet i inkomstslaget tjänst. Den skattefrihet som regleras avser dels förmån i form av avskrivning av studielån för grundutbildning till polisman, dels ersättning i form av kompensation för återbetalning på studielån för grundutbildning till polisman. Övervägandena finns i avsnitt 9.

Av *första stycket* framgår att en förmån i form av avskrivning av studielån för grundutbildning till polisman inte ska tas upp. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan meddela föreskrifter om under vilka förutsättningar sådan avskrivning kan ges, se den nya 4 kap. 25 a § studiestödslagen. Det kan exempelvis röra sig om avskrivning av studielån för polisutbildningen till följd av viss tjänstgöringstid som polisman.

Av *andra stycket* framgår att ersättning i form av kompensation till låntagare som har tagit studielån för grundutbildning till polisman inte heller ska tas upp. Under vilka förutsättningar sådan kompensation kan ges kan regleras på lägre författningsnivå än lag. Det kan exempelvis röra sig om kompensation för återbetalningar på studielån som har gjorts innan de nya 4 kap. 12 och 13 a §§ studiestödslagen trätt i kraft. Enligt 4 kap. 13 a § får årsbeloppet sättas ned på visst sätt under den tid som en låntagare genomför grundutbildningen till polisman och under åtta år efter att låntagaren genomgått utbildningen.

12.2 Förslaget till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)

11 kap.

34 a § Förmån i form av avskrivning av studielån för grundutbildning till polisman ska inte tas upp.

Paragrafen innehåller bestämmelser om skattefrihet i inkomstslaget tjänst för förmån i form av avskrivning av studielån för grundutbildning till polisman. Övervägandena finns i avsnitt 9.

12.3 Förslaget till lag om ändring i studiestödslagen (1999:1395)

4 kap.

6 § Om en låntagare under minst tre år har beviljats nedsättning av årsbelopp enligt 13 § 3, *13 a,* 14 eller 15 § får en ny återbetalningstid bestämmas. Därvid tillämpas bestämmelserna i 4 §. Detsamma gäller om en låntagare har sammanlagda lån enligt 5 §, dock endast om nya lån uppgår till minst 50 procent av prisbasbeloppet.

En ny återbetalningstid får bestämmas efter ansökan av låntagaren, om inte regeringen föreskriver något annat.

Paragrafen innehåller bestämmelser om när en ny återbetalningstid får bestämmas. Övervägandena finns i avsnitt 7.2.

Genom ändringen i *första stycket* får en ny återbetalningstid bestämmas även när en låntagare har beviljats nedsättning av årsbeloppet med stöd av den nya 13 a §. Enligt 13 a § får årsbeloppet sättas ned dels under den tid som en låntagare genomför grundutbildningen till polisman, dels under åtta år efter att låntagaren genomgått den utbildningen.

12 § Efter ansökan av låntagaren får årsbeloppet sättas ned enligt bestämmelserna i 13–18 §§. Nedsättning med stöd av 13 § 1 *eller 13 a §* får dock ske utan ansökan av låntagaren.

Paragrafen reglerar när årsbeloppet får sättas ned och när det får ske utan ansökan av låntagaren. Övervägandena finns i avsnitt 7.1.

I *andra meningen* görs ett tillägg som innebär att nedsättning av årsbelopp som görs med stöd av den nya 13 a § får ske utan ansökan av låntagaren. Bestämmelsen hindrar inte att årsbeloppet sätts ned efter ansökan av låntagaren, till exempel i de situationer där låntagaren själv har begärt att nedsättningen ska upphävas och därefter begär nedsättning på nytt.

13 a § *Årsbeloppet får sättas ned under den tid låntagaren genomför grundutbildningen till polisman och under åtta år från och med dagen efter att låntagaren har genomgått grundutbildningen till polisman.*

Det nedsatta årsbeloppet ska beräknas utan beaktande av studielån som omfattas av rätt till avskrivning av studielån för grundutbildning till polisman.

Paragrafen, som är ny, innehåller bestämmelser om under vilken tid och med hur mycket årsbeloppet får sättas ned för låntagare som omfattas av rätt till avskrivning av studielån för grundutbildning till polisman. Övervägandena finns i avsnitt 7.1.

Första stycket innebär att årsbeloppet får sättas ned från och med dagen som låntagaren påbörjar grundutbildningen till polisman och under åtta år från och med dagen efter att låntagaren har genomgått utbildningen. Rätten till nedsättning gäller även om låntagaren är frånvarande från utbildningen på grund av exempelvis studieuppehåll eller avstängning. Rätten till

nedsättning är inte heller villkorad av att låntagaren tjänstgör som polisman under de åtta år som följer från och med dagen efter genomgången grundutbildning. Med genomgången grundutbildning till polisman avses att låntagaren har klarat av samtliga examinerande moment vid polisprogrammet och efterföljande aspirantutbildning med godkänt resultat.

Av *andra stycket* framgår att det nedsatta årsbeloppet ska beräknas utan beaktande av studielån som omfattas av rätt till avskrivning av studielån för grundutbildning till polisman. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan meddela föreskrifter om under vilka förutsättningar sådan avskrivning kan ges, se den nya 25 a §. För en låntagare som endast har studielån som omfattas av rätt till avskrivning av studielån för grundutbildning till polisman innebär bestämmelsen att hela årsbeloppet får sättas ned. För en låntagare som även har andra studielån innebär bestämmelsen att årsbeloppet får sättas ned delvis.

Avskrivning av lån som tagits emot för grundutbildning till polisman

25 a § *Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om att studielån som har lämnats enligt 3 kap. får skrivas av för låntagare som har genomgått grundutbildningen till polisman.*

Paragrafen, som är ny, innehåller en upplysningsbestämmelse om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan meddela föreskrifter om avskrivning av studielån. Övervägandena finns i avsnitt 6.2.

Bestämmelsen innebär att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan meddela föreskrifter om avskrivning av studielån med stöd av regeringens s.k. restkompetens, trots att riksdagen har lagstiftat om avskrivning av studielån. Bestämmelsen tar endast sikte på studielån enligt 3 kap., vilket innebär att omställningsstudielån enligt lagen (2022:856) om omställningsstudiestöd inte omfattas. Föreskriftsrätten är vidare begränsad till låntagare som har genomgått grundutbildningen till polisman. För vad som avses med genomgången grundutbildning till polisman, se kommentaren till 13 a §.

12.4 Förslaget till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

28 kap.

9 § Sekretess gäller i *ärenden* om studiestöd och i *ärenden* hos Centrala studiestödsnämnden om körkortslån samt lån till hemutrustning för flyktingar och vissa andra utlänningar, för uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden, om det kan antas att den enskilde lider skada eller men om uppgiften röjs.

Sekretess gäller vidare i ärenden om studiestöd som avser grundutbildning till polisman, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde lider men och uppgiften avser

1. en enskilds personnummer eller födelsedatum, eller

2. en enskilds bostadsadress, privata telefonnummer eller andra jämförbara uppgifter om den enskilde.

Sekretessen enligt första och andra styckena gäller inte beslut i ärendet, förutom i ärenden om

1. studiestöd under sjukdom*, och*

2. studiestöd som avser grundutbildning till polisman.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst femtio år.

Paragrafen innehåller bestämmelser om sekretess för enskildas personliga eller ekonomiska förhållanden i ärenden om studiestöd, körkortslån och lån till hemutrustning. Övervägandena finns i avsnitt 8.

Ändringarna i *första stycket* är endast språkliga.

Enligt *andra stycket*, som är nytt, gäller sekretess för uppgift om en enskilds personnummer och födelsedatum samt en enskilds bostadsadress, privata telefonnummer och andra jämförbara uppgifter om den enskilde. Bestämmelsen innebär ett förstärkt skydd för denna typ av uppgifter i förhållande till första stycket.

Sekretesskyddet gäller i ärenden om studiestöd som avser grundutbildning till polisman. Sådana ärenden handläggs av Centrala studiestödsnämnden och Överklagandenämnden för studiestöd. Med ”ärenden om studiestöd som avser grundutbildning till polisman” avses alla typer av ärenden som kan aktualiseras för den som ansökt om studiestöd för sådan utbildning. Det innebär alltså att både ärenden om studiemedel och ärenden om omställningsstudiestöd omfattas av sekretesskyddet. Ärendena kan exempelvis gälla beviljande av studiestöd, återkrav av felaktigt utbetalat studiestöd, återbetalning av studiestöd eller avskrivning av studiestöd.

Begreppet ”andra jämförbara uppgifter om den enskilde” är avsett att innefatta uppgifter av samma typ som en enskilds bostadsadress och privata telefonnummer, dvs. andra typer av privata kontaktuppgifter som gör det möjligt att nå den enskilde utanför tjänsten – exempelvis postnummer och privat e-postadress. Begreppet är inte avsett att innefatta uppgift om en enskilds namn.

Bestämmelsen har ett omvänt skaderekvisit vilket innebär att en uppgift ska hemlighållas om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde lider men. Konkurrenssituationer löses i förekommande fall med tillämpning av 7 kap. 3 §. Av det lagrummet följer att det vid konkurrens mellan sekretessbestämmelser är den eller de bestämmelser enligt vilken uppgiften är sekretessbelagd som har företräde.

Paragrafens *tredje stycke,* det tidigare andra stycket, ändras så att sekretessen enligt första och andra styckena – utöver beslut i ärenden om studiestöd under sjukdom – gäller beslut i ärenden om studiestöd som avser grundutbildning till polisman. Stycket ändras också redaktionellt på så sätt att det införs en punktlista.

För uppgift i en allmän handling gäller enligt *fjärde stycket* – det tidigare tredje stycket – sekretessen i högst femtio år.

17 § Den tystnadsplikt *som följer av 9 § andra stycket och den tystnadsplikt* som följer av ett förbehåll som har gjorts med stöd av 16 § andra meningen inskränker rätten enligt 1 kap. 1 och 7 §§ tryckfrihetsförordningen och 1 kap. 1 och 10 §§ yttrandefrihetsgrundlagen att meddela och offentliggöra uppgifter.

I paragrafen finns bestämmelser som begränsar rätten att meddela och offentliggöra uppgifter. Övervägandena finns i avsnitt 8.

Paragrafen ändras på så sätt att tystnadsplikten även för uppgifter som omfattas av 9 § andra stycket ges företräde framför rätten att meddela och offentliggöra uppgifter. Det rör sig om uppgift om enskilds personnummer och födelsedatum samt bostadsadress, privata telefonnummer och andra jämförbara uppgifter om den enskilde, som förekommer i ärenden om studiestöd som avser grundutbildning till polisman.

Sammanfattning av promemorian En betald polisutbildning (Ds 2025:25)

Organiserad brottslighet och kriminella nätverk utgör, tillsammans med andra staters alltmer offensiva agerande mot Sverige och den höga terrorhotnivån, allvarliga hot mot det fria och öppna samhället. Samhällets förmåga att bekämpa och motverka organiserad brottslighet behöver stärkas. Regeringen har anfört att Polismyndigheten behöver växa mot målet att polistätheten i Sverige minst ska motsvara genomsnittet i Europeiska unionen (EU).

Den genomsnittliga polistätheten inom EU var 333 poliser per 100 000 invånare under åren 2018–2020. De senaste uppgifterna från Eurostat visar på en polistäthet om 341 poliser per 100 000 invånare. I december 2022 var polistätheten i Sverige 209 poliser per 100 000 invånare. I december 2023 uppgick antalet till 218 poliser och i slutet av juni 2025 till 237 poliser. Sedan dagens mått på polistäthet i Sverige började mätas har polistätheten aldrig varit så hög. För att öka polistätheten i Sverige ytterligare och till att motsvara genomsnittet i EU har ett antal systempåverkande faktorer föreslagits av Polismyndigheten, bland annat i form av en betald polisutbildning.

Med anledning av att antalet poliser behöver öka fick en utredare i uppdrag att lämna förslag om en betald polisutbildning. Denna promemoria redovisar på vilket sätt de som studerat vid polisutbildningen under höstterminen 2024 eller senare ska få sin utbildning betald.

I promemorian lämnas förslag avseende två alternativ för hur polisutbildningen kan bli betald, antingen genom att studielån för polisutbildningen betalas av eller att de skrivs av.

Av uppdragsbeskrivningen framgår ramarna för utredningens arbete (Ju2025/00764).

Polisutbildningen ska bli betald genom att studielån som lämnats för tid från och med höstterminen 2024 betalas av eller skrivs av

Utredningen lämnar förslag på två alternativ för hur polisutbildningen kan bli betald. Det kan ske antingen genom att en låntagares studielån för grundutbildningen till polisman avbetalas av Polismyndigheten respektive Säkerhetspolisen, eller att lånet avskrivs av Centrala studiestödsnämnden (CSN). Med avbetalning av studielån avses betalning från Polismyndigheten eller Säkerhetspolisen till CSN för en låntagares skuld. Storleken på varje avbetalning bestäms med hänsyn till låntagarens studielån för grundutbildningen till polisman och tjänstgöringstid som polisman. Beloppet vid avskrivning föreslås bestämmas på samma sätt.

De studielån som omfattas av presenterade förslag är så kallat grundlån, merkostnadslån och tilläggslån. Enbart studielån som tagits för studier vid grundutbildningen till polisman från och med höstterminen 2024 omfattas av reformen om betald polisutbildning. Det får till följd att föreslagna regler ska tillämpas första gången i fråga om studielån som har lämnats för tid från och med den 1 augusti 2024.

Målgrupp och kvalificeringsvillkor för betald polisutbildning

Studielån ska kunna avbetalas eller avskrivas för låntagare som efter genomgången grundutbildning till polisman också har tjänstgjort som polisman. För att kvalificera sig för avbetalning eller avskrivning föreslås att låntagaren ska tjänstgöra som polisman inom en ramtid om åtta år. Ramtiden börjar löpa från och med dagen efter att låntagaren genomgått grundutbildningen till polisman. För att få rätt till avbetalning alternativt avskrivning krävs att låntagaren har tjänstgjort som polisman i minst tre år inom ramtiden. För at få rätt till avbetalning alternativt avskrivning av hela studielånet krävs att låntagaren har tjänstgjort som polisman i ytterligare fem år inom ramtiden.

När avbetalningar eller avskrivningar ska ske

Utredningen föreslår att studielån ska kunna betalas av eller skrivas av successivt för den som tjänstgör som polisman inom den åttaåriga ramtiden. Efter ramtidens utgång kan en låntagare inte längre kvalificera sig för avbetalningar eller avskrivningar. Ramtiden sätter på så vis gränserna för inom vilken tidsperiod som avbetalningar eller avskrivningar kan ske.

En låntagare kan kvalificera sig för sex avbetalnings- eller avskrivningsomgångar. Den första avbetalningen eller avskrivningen föreslås ske efter att låntagaren har tjänstgjort som polisman i tre år. Därefter ska avbetalning eller avskrivning ske efter varje helt tjänstgöringsår. För en låntagare som inte tjänstgör under hela ramtiden ska en slutavräkning ske, som syftar till att slutreglera avbetalnings- eller avskrivningsförfarandet och det belopp som låntagaren ska återbetala.

För en fullt betald polisutbildning gäller således att låntagaren behöver tjänstgöra som polisman under åtta sammanhängande år från och med dagen efter genomgången grundutbildning till polisman. För en låntagare som inte tjänstgör som polisman under hela den tiden kan studielån avbetalas eller avskrivas endast delvis.

Beräkningen av avbetalningar eller avskrivningar

Utredningens förslag innebär att hela det lånade beloppet för studier vid grundutbildningen till polisman ska omfattas av reformen om betald polisutbildning, det vill säga det ordinarie studielånet (så kallat grundlån), eventuella merkostnadslån och tilläggslån samt ränta. För att undvika överkompensation ska det från det lånade beloppet dock göras avdrag för eventuella återkrav och avskrivningar som låntagaren har fått enligt studiestödslagen (1999:1395). Det belopp som återstår därefter får omfattas av avbetalningar alternativt avskrivningar och utgör det ’ersättningsberättigade beloppet’.

Förslagen innebär vidare att avbetalningar alternativt avskrivningar, vid varje ersättningsomgång, ska ske med en sjättedel av det ersättningsberättigade beloppet. Därigenom kommer en låntagare som regel få samma belopp avbetalat eller avskrivet vid varje ersättningsomgång. För en låntagare som vid ramtidens utgång inte har tjänstgjort ett helt år sedan den senaste ersättningsomgången, ska avbetalningen alternativt

avskrivningen ske med ett belopp som motsvarar tiden i tjänstgöring sedan den föregående ersättningsomgången.

Låntagare behöver inte återbetala studielån under utbildningstiden och ramtiden

Enligt de regler som nu föreslås behöver en låntagare inte betala tillbaka studielån för polisutbildningen så länge låntagaren kan kvalificera sig för framtida avbetalningar eller avskrivningar. Det innebär att den andel av låntagarens årsbelopp som är hänförligt till studielån för polisutbildning som omfattas av regelverket om betald polisutbildning ska sättas ned under utbildningstiden och ramtiden. En låntagare kan dock begära att få nedsättningen upphävd och, under vissa förutsättningar, ansöka om att få en ny återbetalningstid bestämd.

Kompensation för inbetalningar före ikraftträdandet

Förslaget är att regelverket om betald polisutbildning ska tillämpas första gången i fråga om studielån som har lämnats för tid från och med den 1 augusti 2024. En del låntagare kan vid reglernas ikraftträdande således ha hunnit betala tillbaka studielån som omfattas av de förslag som nu lämnas. För att åstadkomma ett rättvist ersättningssystem föreslår utredningen att låntagare ska kompenseras för inbetalningar som har gjorts före ikraftträdandet (den 1 januari 2027) på studielån som omfattas av regelverket om betald polisutbildning. CSN ska ha som uppgift att pröva frågor om och betala kompensation.

Polismyndigheten och Säkerhetspolisen ska beräkna tjänstgöringstid och betala av studielån

Låntagare som omfattas av de förslag som lämnas kommer att tjänstgöra som polismän vid antingen Polismyndigheten eller Säkerhetspolisen. En naturlig följd av detta är att Polismyndigheten och Säkerhetspolisen ska ha som uppgift att beräkna tjänstgöringstid för de som är anställda vid respektive myndighet. Detta gäller under förutsättning att den anställde har studielån som kan komma att avbetalas eller avskrivas. Polismyndighetens och Säkerhetspolisens beslut om uppnådd tjänstgöringstid ger underlag för CSN att beräkna vilket belopp som ska avbetalas alternativt avskrivas. Vid alternativet med avbetalning ska Polismyndigheten och Säkerhetspolisen ansvara för att göra avbetalningar till CSN.

CSN ska beräkna ersättningsberättigade belopp och administrera avskrivningar

Det är CSN som administrerar studielån. Vid såväl alternativet med avbetalning som alternativet med avskrivning föreslås därmed gälla att CSN ska ha som uppgift att beräkna det ersättningsberättigade beloppet och vilket belopp som ska ersättas vid varje ersättningsomgång. Vid alternativet med avskrivning föreslås CSN ha som uppgift att pröva samtliga frågor om avskrivning.

Reformen kräver ett ökat informationsutbyte

Vissa slag av uppgifter kommer regelbundet behöva lämnas mellan Polismyndigheten, Säkerhetspolisen och CSN. Detta är nödvändigt för att respektive myndighet ska kunna handlägga ärenden om betald polisutbildning. Utredningen föreslår att CSN, Polismyndigheten och Säkerhetspolisen ska lämna varandra de uppgifter som behövs för tillämpningen av bestämmelserna om betald polisutbildning. För att möta behovet av att i vissa fall skydda uppgifter om enskilda och Polismyndighetens och Säkerhetspolisens verksamheter ska de två myndigheterna inte behöva lämna ut en uppgift om övervägande skäl talar för att det intresse som sekretessen ska skydda har företräde framför intresset av att uppgiften lämnas ut.

Befintligt regelverk om behandling av personuppgifter är tillämpligt och tillräckligt för respektive myndighet, förutom att det krävs en möjlighet till ökat elektroniskt utlämnande av personuppgifter från CSN till Polismyndigheten och Säkerhetspolisen.

Sekretesslagstiftningen behöver kompletteras

Sekretesskyddet för polisstudenter har redan utökats för utbildningsverksamhet vid universitet och högskolor. Utredningen föreslår att sekretesskyddet nu utökas på motsvarande sätt vid CSN. Skyddet utsträcks till att omfatta uppgifter om polisanställda som CSN kommer att behöva behandla med anledning av förslagen om betald polisutbildning. Motsvarande skydd föreslås också gälla hos andra myndigheter, exempelvis Överklagandenämnden för studiestöd (ÖKS). Sekretesskyddet utökas även till att gälla för uppgifter i beslut i ärenden om studiestöd för grundutbildning till polisman och i ärenden om betald polisutbildning.

Det sekretesskydd som befintliga regler ger hos Polismyndigheten, Säkerhetspolisen och lärosäten för uppgifter i ärenden om betald polisutbildning bedöms som tillräckligt. Utredningen föreslår alltså inte några nya regler om sekretess för uppgifter hos de myndigheterna.

Avskrivning bör väljas

Utredningen presenterar två möjliga alternativ för en betald polisutbildning: avbetalning eller avskrivning av studielån. I valet mellan de två alternativen bedömer utredningen för sin del att avskrivning bör väljas som ersättningslösning. Den bedömningen har gjorts framför allt utifrån att alternativet med avskrivning innehåller färre administrativa moment och därmed får anses mer effektivt än alternativet med avbetalning.

Ikraftträdande av reformen

Utredningen föreslår att bestämmelserna om betald polisutbildning och följdändringar i andra författningar ska träda i kraft den 1 januari 2027. Bestämmelserna ska dock tillämpas i fråga om studielån som har lämnats för tid från och med den 1 augusti 2024.

Bestämmelserna om kompensation ska gälla under en tidsbegränsad period. Till följd av detta föreslås ändringar i bestämmelserna om betald

polisutbildning och följdändringar i andra författningar som ska träda i kraft den 1 januari 2028 respektive den 1 januari 2029.

Promemorians lagförslag i fråga om avskrivning

Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)

Härigenom föreskrivs i fråga om inkomstskattelagen (1999:1229) att det ska införas en ny paragraf, 11 kap. 34 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	11 kap.
	34 a §
	Förmån i form av avskrivning av studielån för grundutbildning till polisman ska inte tas upp.
	Ersättning i form av kompensation till låntagare som har tagit studielån för grundutbildning till polisman ska inte heller tas upp.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2027.

Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)

Härigenom föreskrivs i fråga om inkomstskattelagen (1999:1229) att 11 kap. 34 a § ska ha följande lydelse.

Förslag i avsnitt 1.2.3	*Föreslagen lydelse*
	11 kap.
	34 a §
Förmån i form av avskrivning av studielån för grundutbildning till polisman ska inte tas upp.	
Ersättning i form av kompensation till låntagare som har tagit studielån för grundutbildning till polisman ska inte heller tas upp.	

---

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2029.
2. Upphävda bestämmelser i 11 kap. 34 a § andra stycket gäller dock fortfarande för beskattningsåret 2027.

Förslag till lag om ändring i studiestödslagen (1999:1395)

Härigenom föreskrivs i fråga om studiestödslagen (1999:1395)

dels att 4 kap. 6, 12 och 13 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas tre nya paragrafer, 4 kap. 13 a, 18 a och 25 a §§, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
4 kap.	
6 §[1]	
Om en låntagare under minst tre år har beviljats nedsättning av årsbelopp enligt 13 § 3, 14 eller 15 § får en ny återbetalningstid bestämmas. Därvid tillämpas bestämmelserna i 4 §. Detsamma gäller om en låntagare har sammanlagda lån enligt 5 §, dock endast om nya lån uppgår till minst 50 procent av prisbasbeloppet.	Om en låntagare under minst tre år har beviljats nedsättning av årsbelopp enligt 13 § 3 *eller 4,* 14 eller 15 § får en ny återbetalningstid bestämmas. Därvid tillämpas bestämmelserna i 4 §. Detsamma gäller om en låntagare har sammanlagda lån enligt 5 §, dock endast om nya lån uppgår till minst 50 procent av prisbasbeloppet.
En ny återbetalningstid får bestämmas efter ansökan av låntagaren, om inte regeringen föreskriver något annat.	
12 §[2]	
Efter ansökan av låntagaren får årsbeloppet sättas ned enligt bestämmelserna i 13–18 §§. Nedsättning med stöd av 13 § 1 får dock ske utan ansökan av låntagaren.	Efter ansökan av låntagaren får årsbeloppet sättas ned enligt bestämmelserna i 13–18 *a* §§. Nedsättning med stöd av 13 § 1 *eller 3* får dock ske utan ansökan av låntagaren.
13 §[3]	
Årsbeloppet får sättas ned	
1. om låntagaren tar emot studiehjälp, studiemedel, eller studiestartsstöd,	
2. om låntagaren fullgör en längre grundutbildning än 60 dagar enligt lagen (1994:1809) om totalförsvarsplikt eller fullgör utbildning till reserv- eller yrkesofficer, *eller*	2. om låntagaren fullgör en längre grundutbildning än 60 dagar enligt lagen (1994:1809) om totalförsvarsplikt eller fullgör utbildning till reserv- eller yrkesofficer,
3. om det i något annat fall finns synnerliga skäl.	3. *under tid låntagaren är antagen till grundutbildningen till*

[1] Senaste lydelse 2005:613.
[2] Senaste lydelse 2002:1108.
[3] Senaste lydelse 2017:530

polisman och under åtta år från och med dagen efter att låntagaren har genomgått grundutbildningen till polisman, eller

4. om det i något annat fall finns synnerliga skäl.

13 a §

Nedsättning enligt 13 § 3 får ske med den andel av årsbeloppet som motsvarar studielån som omfattas av rätt till avskrivning av studielån för grundutbildning till polisman.

18 a §

Ett beslut om nedsättning enligt 13 § 3 får upphävas om låntagaren begär det.

25 a §

Regeringen kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om att studielån som har lämnats enligt 3 kap. får skrivas av för låntagare som har genomgått grundutbildningen till polisman.

---

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2027.
2. Lagen tillämpas dock i fråga om studielån som har lämnats för tid från och med den 1 augusti 2024.

Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Härigenom föreskrivs att 28 kap. 9 § och rubriken närmast före 28 kap. 9 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	28 kap.
Studiestöd, *körkortslån och lån till hemutrustning*	**Studiestöd *m.m.***
	9 §[1]
Sekretess gäller *i ärende om studiestöd och i ärende* hos Centrala studiestödsnämnden *om körkortslån samt lån till hemutrustning för flyktingar och vissa andra utlänningar*, för uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden, om det kan antas att den enskilde lider skada eller men om uppgiften röjs.	Sekretess gäller hos Centrala studiestödsnämnden *i stödverksamhet och hos andra myndigheter i ärende om studiestöd*, för uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden, om det kan antas att den enskilde lider skada eller men om uppgiften röjs.
	Vidare gäller sekretess hos Centrala studiestödsnämnden i stödverksamhet som avser grundutbildning till polisman och hos andra myndigheter i ärende om studiestöd som avser sådan grundutbildning, för en enskilds personnummer, födelsedatum, bostadsadress och privata telefonnummer, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde lider men.
I *andra* ärenden *än sådana* om studiestöd under sjukdom *gäller sekretessen inte beslut i ärendet*.	*Sekretessen gäller inte beslut i ärendet, förutom* i ärenden om *1.* studiestöd under sjukdom, *2. studiestöd för grundutbildning till polisman, och* *3. avskrivning av studielån som grundas på tjänstgöring som polisman.*
För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst femtio år.	

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2027.

[1] Senaste lydelse 2018:1116.

Förteckning över remissinstanserna

Efter remiss har yttrande över promemorian En betald polisutbildning (Ds 2025:25) lämnats av Arbetsgivarverket, Brottsförebyggande rådet, Centrala studiestödsnämnden, Domstolsverket, Ekobrottsmyndigheten, Ekonomistyrningsverket (nuvarande Statskontoret), Förvaltningsrätten i Karlstad, Förvaltningsrätten i Uppsala, Hela Sverige ska leva, Högskolan i Borås, Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering, Integritetsskyddsmyndigheten, Kammarrätten i Stockholm, Linné-universitet, Malmö universitet, Plikt- och prövningsverket, Polisförbundet, Polismyndigheten, Riksdagens ombudsmän (JO), Skatteverket, Statskontoret, Södertörns högskola, Säkerhetspolisen, Umeå universitet, Universitets- och högskolerådet, Universitetskanslersämbetet, Uppsala universitet, Åklagarmyndigheten och Överklagandenämnden för studiestöd.

Offentliganställdas Förhandlingsråd, Riksrevisionen och Sveriges Kommuner och Regioner har avstått från att yttra sig.

Saco-S, Seko, Sveriges förenade studentkårer och Utgivarna har inte inkommit med något yttrande.

Lagrådets yttrande

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2026-03-17

Närvarande: F.d. justitieråden Kerstin Calissendorff och Mats Melin samt justitierådet Malin Bonthron

Betald polisutbildning

Enligt en lagrådsremiss den 12 mars 2026 har regeringen (Justitiedepartementet) beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229),
2. lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229),
3. lag om ändring i studiestödslagen (1999:1395),
4. lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av rättssakkunniga Matilda Anell Haase.

Lagrådet lämnar förslagen utan erinringar.

Justitiedepartementet

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 9 april 2026

Närvarande: statsminister Kristersson, ordförande, och statsråden Busch, Svantesson, Edholm, Strömmer, Forssmed, Slottner, Wykman, Liljestrand, Bohlin, Rosencrantz, Dousa, Larsson, Britz, Mohamsson, Lann

Föredragande: statsrådet Strömmer

Regeringen beslutar proposition En betald polisutbildning